

Hallituksen esitys Eduskunnalle merensuojelulainsäädännön uudistamiseksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi merensuojelulaki, jolla kumottaisiin voimassa oleva laki meren pilaantumisen ehkäisemisestä, sekä muutettavaksi vesilakia. Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annettua lakia, yleisistä vesi- ja viemärilaitoksista annettua lakia sekä jätelakia. Näitä merensuojelulainsäädännön uudistuksia ehdotetaan, jotta vuoden 1992 Itämeren alueen merellisen ympäristön

suojelua koskeva yleissopimus eli vuoden 1992 Helsingin sopimus ja vuoden 1992 Koillis-Atlantin merellisen ympäristön suojelua koskeva yleissopimus sekä maasta toiseen ulottuvien vesistöjen ja kansainvälisten järvien suojelua ja käyttöä koskeva yleissopimus voitaisiin ratifioida.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Suomi on allekirjoittanut kolme uutta meren ja vesien suojelua koskevaa kansainvälistä sopimusta: 1) vuoden 1992 Itämeren alueen merellisen ympäristön suojelua koskevan yleissopimuksen eli vuoden 1992 Helsingin sopimuksen, joka korvaa vuonna 1974 allekirjoitetun Itämeren alueen merellisen ympäristön suojelua koskevan sopimuksen, 2) Koillis-Atlantin merellisen ympäristön suojelua koskevan yleissopimuksen, joka korvaa sekä aluksista ja ilma-aluksista tapahtuvasta jätteiden laskemisesta aiheutuvan meren pilaantumisen ehkäisemistä koskevan yleissopimuksen eli Oslon sopimuksen että maalta peräisin olevan meren pilaantumisen ehkäisemistä koskevan yleissopimuksen eli Pariisin sopimuksen ja 3) maasta toiseen ulottuvien vesistöjen ja kansainvälisten järvien suojelua ja käyttöä koskevan yleissopimuksen eli ECE:n rajavesisopimuksen.

Vuoden 1992 Helsingin sopimuksessa sopimusvaltiot edelleen sitoutuvat tarvittaviin toimiin Itämeren pilaantumisen ehkäisemiseksi ja

lopettamiseksi. Sopimus kieltää jätteen laskemisen mereen ja jätteen polttamisen merellä. Ruoppausjätteen sijoittamisen tulee tapahtua Helsingin komission hyväksymien määräysten mukaisesti. Sopimuksen piiriin kuuluvat lisäksi maalta peräisin olevien päästöjen vähentäminen ja lopettaminen sekä alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäiseminen. Sopimusalue on laajennettu sopimusvaltioiden sisäisille aluevesille.

Koillis-Atlantin merellisen ympäristön suojelua koskevassa yleissopimuksessa kielletään mm. mereen laskeminen eli dumpaaminen tietyin poikkeuksin ja jätteiden polttaminen merellä. Lisäksi sopimuspuolet sitoutuvat ehkäisemään ja estämään maalla sijaitsevien kuormituslähteiden aiheuttaman meren pilaantumisen sopimusalueella.

Yhdistyneiden Kansakuntien Euroopan talouskomission (ECE) jäsenmaiden solmima maasta toiseen ulottuvien vesistöjen ja kansainvälisten järvien suojelua ja käyttöä koskeva yleissopimus eli ECE:n rajavesisopimus on monenkeskinen kansainvälinen vesiensuojelua kos-

keva sopimus, jossa määritellään yhteisiä ympäristönsuojelun edistämistä koskevia periaatteita ja toimintatapoja.

Suomi on vuoden 1974 Helsingin sopimuksen ja Oslon sopimuksen osapuoli sekä Pariisin sopimuksen täytäntöönpanoa valvovan Pariisin komission tarkkailija. ECE:n rajavesisopimusta edeltävää sopimusta ei ole.

Uudet sopimukset ovat kansainvälisesti sopimuspuolia velvoittavia ja ne edellyttävät lainsäädäntöä voimaansaattamista.

Vuoden 1992 Helsingin sopimus on tarkoitus ratifioida sen jälkeen, kun tarpeelliset lainsäädännön muutokset on tehty. Tarkoitus on, että Koillis-Atlantin sopimuksen ratifiointi tehdään samanaikaisesti.

Ehdotetut lait ovat yleisluonteisia, ja ne on tarkoitus saattaa voimaan välittömästi vahvistamisen jälkeen. Lakien nojalla annettavat asetukset ja valtioneuvoston päätökset ovat niinkään yleisluonteisia, ja ne on tarkoitus saattaa voimaan mahdollisimman pian lakien vahvistamisen jälkeen.

2. Nykytila

2.1. Merensuojelua koskeva lainsäädäntö

Merensuojelua koskevat keskeiset säännökset ovat meren pilaantumisen ehkäisemisestä annetussa laissa (298/79), jota sovelletaan toimintaan Suomen alueella, Suomelle kuuluvalla mannermaajalustalla ja suomalaisella aluksella. Näillä alueilla ja aluksilla ei saa ryhtyä toimeen, josta voi aiheutua aavan meren tai toisen valtion aluevesien pilaantumista. Tässä laissa on lisäksi säännökset mm. korkea-aktiivisten aineiden ja muiden radioaktiivisten aineiden mereen päästämistä ja laskemisesta. Alusten tavanomaisesta toiminnasta säädetään erikseen aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annetussa laissa (300/79).

Vesilaissa (264/61) veloitetaan noudattamaan, mitä meren suojelusta on määrätty Suomea velvoittavassa kansainvälisessä sopimuksessa. Vesilaissa ei säädetä vesistön pilaamiselle ehdotonta kieltoa. Vesilain 1 luvun 19 §:ssä kielletään vesistön pilaaminen, mutta pykälässä mainituin edellytyksin vesistöä likaa-vaan toimintaan on kuitenkin mahdollista saada lupa. Merellä vesilakia sovelletaan Suomen aluevesillä tapahtuvaan toimintaan.

Aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen

ehkäisemisestä annetun lain eli alusjätelain tarkoituksena on ehkäistä alusten tavanomaisesta toiminnasta aiheutuvaa vesien pilaantumista kieltämällä vahingollisten aineiden päästäminen aluksesta veteen. Yksityiskohtaiset säännökset asiasta on annettu aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annetulla asetuksella (635/93). Säännökset perustuvat Helsingin sopimukseen ja Kansainväliseen yleissopimukseen alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä eli MARPOL 73/78 -yleissopimukseen.

Yleistä vesi- ja viemärlaitoksista annetussa laissa (982/77) säädellään kunnan tai kuntainliiton omistaman taikka kunnan yleiseksi vesi- ja viemärlaitokseksi hyväksymän laitoksen vesihuoltoon liittyviä kysymyksiä. Lakiin on tehty ETA-sopimuksen täytäntöönpanemiseksi muutos (88/93), jossa säädetään yleisen vesi- ja viemärlaitoksen viemäriin johdettavan jäteveden laadusta ja esikäsittelystä sekä laitokseen liittymisestä tehtävästä sopimuksesta, joka ei saa olla jäteveden laadusta ja esikäsittelystä annettujen määräysten vastainen.

2.2. Nykytilan arviointi

Vuoden 1974 Helsingin sopimus koskee kaikkia maalta peräisin olevia päästöjä, jotka vaikuttavat Itämereen. Kaikkia Helsingin sopimuksen asettamia tavoitteita ei ole sisällytetty Suomen lainsäädäntöön. Sopimuksen täytäntöönpano on pääasiassa tapahtunut Helsingin komission suositusten perusteella ilman, että niitä olisi viety lainsäädäntöön.

Vuoden 1992 Helsingin sopimuksessa maalta peräisin olevan pilaamisen ehkäisemisveloite koskee toimia koko valuma-alueella. Sopimuksella on kielletty mereen laskeminen eli dumpaaminen ja jätteen polttaminen merellä. Haitallisista aineista, jätevesien käsittelystä ja muusta kuormittavasta toiminnasta on annettu uusia määräyksiä. Sopimus on laajennettu koskemaan myös sisäisiä aluevesiä.

Suomi on Oslon sopimuksen osapuoli, mutta sopimuksen täytäntöönpanemiseksi ei ole tehty lainmuutoksia. Koillis-Atlantin sopimuksessa Suomi on sitoutunut pääasiassa samanlaisiin kieltoihin ja merensuojelun tavoitteisiin kuin vuoden 1992 Helsingin sopimuksessa.

Edellä esitetyistä syistä olisi tarkistettava meren pilaantumisen ehkäisemisestä annetun

lain ja vesilain välistä suhdetta, joka jo aikaisemminkin eräissä tapauksissa on aiheuttanut tulkintavaikeuksia.

Suomen ja Ruotsin välillä on Tornionjoki-laakson alueella voimassa rajajokisopimus (SopS 53—54/71), joka korvaa vesilain säännökset sopimusalueella. Tämän lainsäädäntöehdotuksen johdosta vesilakiin tehtävät muutokset tulevat voimaan rajajokisopimuksen sopimusalueella vasta sitten, kun rajajokisopimukseen tehdään tarvittavat muutokset. Sitä koskevaa ehdotusta ei kuitenkaan ole sisällytetty tähän hallituksen esitykseen.

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1. Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on tarkistaa ja selvittää sekä yhtenäistää Suomen lainsäädäntöä siten, että edellä mainitut kansainväliset meren ja vesien suojelua koskevat sopimukset voitaisiin panna täytäntöön niiden edellyttämällä tavalla.

3.2. Keskeiset ehdotukset

3.2.1. Merensuojelulain säätäminen ja vesilain muuttaminen

Vuoden 1992 Helsingin sopimuksen ja Koillis-Atlantin sopimuksen täytäntöönpanemiseksi Suomessa lakia meren pilaantumisen ehkäisemisestä ja vesilakia sekä näiden lakien välistä suhdetta tulisi tarkistaa. Kun muutokset lakiin meren pilaantumisen ehkäisemisestä olisivat varsin laajoja, niin se tulisi uudistaa kokonaisuudessaan, jolloin voimassa oleva laki kumotaisiin ja sen tilalle säädettäisiin uusi merensuojelulaki.

Merensuojelulaissa säädettäisiin Suomen kansalaisten ja suomalaisten yhteisöjen, alusten, ilma-alusten ja avomeriyksiköiden toimista merellä kaikkialla Suomen aluevesirajan ulkopuolella. Merta pilaava toiminta olisi kielletty, eikä siihen olisi mahdollista saada lupaa. Vesilaissa säädettäisiin toimista Suomen aluevesillä sekä muualla Suomen alueella tapahtuvista meren pilaamiseen liittyvistä toimista. Vesilaissa säädettäisiin meren pilaamiskielto koskemaan toimia, jotka tapahtuvat Suomen maa-

alueella, sisävesialueella tai aluevesillä ja joista voi aiheutua aavan meren tai toisen valtion aluevesien tai talousvyöhykkeen pilaantumista.

Merensuojelulaissa kiellettäisiin jätteen laskeminen mereen eli dumppaaminen ja jätteen polttaminen merellä Suomen aluevesirajan ulkopuolella. Ruoppausjätteen sijoittamisesta olisi laissa kuitenkin erikseen säännökset. Jätettä ei saisi laskea mereen tai polttaa merellä edes siinä tapauksessa, että siihen olisi mahdollisuus saada toisen valtion viranomaisen lupa. Tämän vuoksi nykyisessä laissa meren pilaantumisen ehkäisemisestä olevia säännöksiä radioaktiivisten aineiden mereen upottamisesta ei enää erikseen tarvittaisi, vaan sitä koskisivat dumpaussäännökset.

Vesilain nojalla kiellettäisiin jätteen laskeminen ja avomeriyksikön hylkääminen Suomen aluevesille. Vesilaissa kiellettäisiin myös rannalta tapahtuva jätteen kaataminen mereen, lukuunottamatta lumen mereen kaatamista, minä osalta noudatettaisiin vesilain 1 luvun 19 §:n pilaamiskieltoa. Ruoppausjätteen sijoittaminen mereen olisi yleensä luvanvaraista.

Suomen aluevesirajan ulkopuolella kaikki merenpohjan hyväksikäyttö ja sitä koskeva tutkimus olisi aina luvanvaraista, mutta Suomen aluevesillä vain öljyn ja kaasun etsintäpöytä ja hyödyntäminen olisi aina luvanvaraista. Suomen aluevesirajan ulkopuolella aavalle merelle tehtäviin rakennelmiin tulisi myös aina saada merensuojelulain mukainen lupa.

Ympäristöministeriö olisi merensuojelulain nojalla Suomen aluevesirajan ulkopuolella tapahtuvaa toimintaa käsittelevä lupaviranomainen. Kun kysymys on toiminnasta, joka ulottuu Suomen aluevesille, lupa-asia ratkaistaisiin vesilain säännösten mukaisesti vesioikeudessa. Suomalaisen viranomaisen lupaa ei kuitenkaan tarvitsisi hakea, jos Suomen aluevesirajan ulkopuolella tapahtuvalle toiminnalle on jo saatu toisen valtion viranomaisen lupa alueella, jolla kyseinen valtio käyttää lainkäyttövaltaansa. Toiminta ei kuitenkaan koskaan saisi olla Suomea velvoittavan kansainvälisen sopimuksen eikä merensuojelulaissa säädettävien jätteen laskemis- ja polttamiskieltojen vastainen.

Merensuojelulakiin ja vesilakiin lisättäisiin säännös parhaasta käyttökelpoisesta tekniikasta (Best Available Technology, BAT) vesiin, myös ilman kautta kohdistuvien päästöjen rajoittamiseksi ja lopettamiseksi. Kaikkia päästölähteitä koskevan, ympäristön kannalta parhaan käytännön (Best Environmental Practice,

BEP) soveltaminen perustuu vapaaehtoisuuteen, taloudelliseen ohjaukseen ja muuhun lainsäädäntöön. Sitä koskevan säännöksen lisäämistä merensuojelulakiin tai vesilakiin, joiden säännökset perustuvat lupajärjestelmiin ja kieltoihin, ei pidetä perusteltuna. Parhaan käytännön huomioonottaminen on kuitenkin tärkeää.

Kansainvälisten sopimusten edellyttämää enintään tiiviimpää raportointia ja tietojen välittämistä koskevat säännökset lisättäisiin merensuojelulakiin ja vesilakiin.

Vesilakiin lisättäisiin ECE:n rajavesisopimuksen johdosta säännös, joka velvoittaisi ottamaan huomioon toimenpiteen pilaavat vaikutukset toisen valtion vesiin samalla tavoin kuin toimenpiteen vastaavat vaikutukset Suomessa sekä yleissäännös ECE:n rajavesisopimuksen täytäntöönpanosta.

3.2.2. Muut lainsäädännön muutokset

Aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että lakiin otettaisiin vesien pilaantumisen määritelmä ja alusten normaalisti toiminnasta aiheutuvan jätteen polttamista koskeva kieltö.

Yleisistä vesi- ja viemärlaitoksista annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että luotaisiin edellytykset kansainvälisten merensuojelua koskevien sopimusten täytäntöönpanemiseksi.

Jätelakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siihen lisättäisiin myös säännös, jolla kielletäisiin jätteen polttaminen merellä ja säännös jätteen polttamiskiellon rikkomisesta.

4. Esityksen vaikutukset

4.1. Taloudelliset vaikutukset

Esityksen tavoitteena on saattaa kansallinen lainsäädäntö vastaamaan kansainvälisten meren ja vesien suojelua koskevien sopimusten vaatimuksia. Uudistuksella ei olisi merkittävää vaikutusta kuntien ja valtion talouteen.

Uusia lupaviranomaisia ei perustettaisi, vaan nykyiset lupaviranomaiset, vesilain mukaisessa lupamenettelyssä vesioikeus ja merensuojelua koskevassa lupamenettelyssä ympäristöministeriö olisivat toimivaltaisia. Lupamenettelyn piiriin tulisi uusia hankkeita, jolloin lupamenette-

ly- ja valvontakustannukset lisääntyisivät josain määrin. Lisäksi toiminnanharjoittajille aiheutuisi luvanhanikkimiskustannuksia.

4.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Kansainvälisten sopimusten täyttämiseksi tarkkailua ja niistä annettavia kertomuksia ja tilastointia tulisi tehostaa. Tästä aiheutuu valvontaviranomaiselle todennäköisesti lisätehtäviä. ETA-sopimuksen täytäntöönpanoon liittyvät velvoitteet kuten tarkkailu, tilastointi ja kertomuksien antaminen ovat lisääntyneet oleellisesti. Tässä ehdotuksessa tarkoitettuja velvoitteita täytetään osin jo ETA-sopimuksen perusteella, joten lisäkustannuksia ei tämän ehdotuksen takia voida katsoa aiheutuvan.

4.3. Ympäristövaikutukset

Esityksen mukaisten lainsäädäntötoimenpiteiden tavoitteena on tehostaa ympäristönsuojelua erityisesti merensuojelun osalta.

5. Asian valmistelu

5.1. Valmisteluvaiheet ja aineisto

Suomen kannanotot vuoden 1992 Helsingin sopimukseen valmisteltiin meriympäristöneuvottelukunnan asettamassa työryhmässä. Sopimus allekirjoitettiin 9.4.1992.

Ympäristöministeriö asetti 28 päivänä loka-kuuta 1992 toimikunnan, jonka tehtävänä oli tehdä tarvittavat ehdotukset lainsäädäntömuutoksiksi, jotta vuoden 1992 Itämeren alueen merellisen ympäristön suojelua koskeva yleissopimus eli vuoden 1992 Helsingin sopimus ja vuoden 1992 Koillis-Atlantin merellisen ympäristön suojelua koskeva yleissopimus eli Koillis-Atlantin sopimus voitaisiin ratifioida. Toimikunta kuoli työnsä aikana eri asiantuntijoita.

Toimikunnan työn aikana tuli ajankohtaiseksi vuonna 1992 allekirjoitetun maasta toiseen ulottuvien vesistöjen ja kansainvälisten järvien suojelua ja käyttöä koskevan yleissopimuksen eli ECE:n rajavesisopimuksen täytäntöönpano. Toimikunta päätti ottaa asiayhteyden johdosta, ilman eri toimeksiantoa, tarkasteltavakseen myös tämän sopimuksen täytäntöönpanoon liittyvät lainsäädännön tarpeet.

5.2. Lausunnot

Toimikunnan mietintö (komiteamietintö 1993:37) oli kevään 1994 aikana laajalla lausuntokierroksella, minkä jälkeen esitystä on tarkistettu. Mietinnöstä annettujen lausuntojen johdosta on käyty vielä erikseen keskusteluja eri etutahojen kanssa.

6. Riippuvuus muista esityksistä

Vuoden 1992 Helsingin sopimuksessa edellytetään sopimuspuolia määrittelemään omalta osaltaan sisäisten aluevesien maanpuoleinen raja. Pelkän karttamerkinnän ei katsota riittävän selkeästi määrittävän maanpuoleista rajaa. Rajan määrittäminen koskeva ehdotus on tehty hallituksen esityksessä eduskunnalle laiksi Suo-

men aluevesien rajoista annetun lain muuttamisesta (HE 114/94 vp), joka koskee ao. lain laajaa uudistamista ja jossa muun muassa sisäisten aluevesien maanpuoleinen raja sekä maata vastaan että jokien suissa määriteltäisiin.

Eduskunnalle on erikseen annettu esitys (HE 305/94 vp) jätelain muuttamisesta, joka muun muassa koskee jätelain 60 §:n muuttamista.

Suomen aluevesirajan ulkopuolella tapahtuvaa toimintaa koskevaksi toimivaltaiseksi lupaviranomaiseksi on tarkoitus muuttaa erikseen ympäristöministeriön sijasta 1.3.1995 lukien Suomen ympäristökeskus. Suomen ympäristökeskus perustetaan ympäristöhallinnon uudistamisen yhteydessä 1.3.1995 lukien, ja tätä koskeva hallituksen esitys ympäristöhallintoa koskevaksi lainsäädännöksi on eduskunnan käsiteltävänä (HE 241/94 vp).

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Merensuojelulaki

1 §. *Pilaamiskielto*. Merensuojelulain soveltamisala olisi rajattu koskemaan Suomen aluevesirajan ulkopuolella tapahtuvaa toimintaa, jota harjoitetaan suomalaisella aluksella, avomeriyksiköllä tai ilma-aluksella. Suomen aluevesillä tapahtuvaan toimintaan sovellettaisiin vesilain (264/61) säännöksiä.

Merellä Suomen aluevesirajan ulkopuolella kiellettäisiin sellainen toiminta, josta voi aiheutua aavan meren, toisen valtion aluevesien tai talousvyöhykkeen taikka Suomen aluevesien pilaantumista. Pilaamiskielto olisi tässä laissa ehdoton eikä siihen olisi mahdollista saada lupaa.

Pilaantumiskäsite olisi tässä laissa laajempi kuin vesilaissa. Vesilaista poiketen pilaamista olisi myös meren elämän vahingoittaminen ja esteen aiheuttaminen muullekin oikeutetulle meren käytölle kuin kalastukselle. Merensuojelulain ja vesilain lähtökohdat pilaantumiskäsitteelle eroavat toisistaan. Merensuojelulaissa lähtökohtana olisi ympäristö ja sen suojeleminen ihmisen toiminnasta aiheutuvalta pilaantumiselta. Vesilaissa pilaantumista koskevan sääntelyn lähtökohtana on ollut ihmisen oikeu-

tettu vesistön hyväksikäyttö ja siitä aiheutuvan pilaamisen kieltäminen, josta poikkeamiseen on mahdollista tietyin edellytyksin saada vesioikeuden lupa.

Merenpilaamiskielto sisältyy jo voimassa olevaan (298/79) ja sitä edeltäneeseen (146/65) lakiin meren pilaantumisen ehkäisemisestä. Talousvyöhykkeen käsite perustuu Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeussopimukseen (UNCLOS), joka on tulossa kansainvälisesti voimaan vuoden 1994 aikana.

Kumottavaksi ehdotetussa laissa meren pilaantumisen ehkäisemisestä kielletään Suomen alueella, Suomelle kuuluvalla mannermaajalustalla taikka suomalaisella aluksella tapahtuva toiminta, josta voi aiheutua aavan meren tai toisen valtion aluevesien pilaantumista. Tässä ehdotuksessa täsmennettäisiin merensuojelulain ja vesilain välistä suhdetta siten, että merensuojelulain nojalla säädettäisiin toiminnasta Suomen aluevesirajan ulkopuolella ja vesilain nojalla toiminnasta Suomen alueella.

Poikkeuksen ehdottomaan pilaamiskieltoon muodostaisi 7 §:n 3 momentin tarkoittama hätätilanne sekä eräissä tapauksissa toisen valtion viranomaisen antama asianmukainen lupa toimeen, jonka vaikutukset rajoittuisivat tämän valtion aluevesiin tai talousvyöhykkeeseen. Tällainen toimi ei kuitenkaan saisi olla Suomea

velvoittavan kansainvälisen sopimuksen tai tämän lain vastainen.

2 §. *Soveltamisala.* Merensuojelulakia sovellettaisiin 1 §:ssä säädetyn pilaamiskiellon lisäksi myös muuhun merensuojeluun, jolla tässä laissa tarkoitetaan muun muassa merenpohjan suojelua sen elolliset luonnonvarat ja muut meren elämän muodot mukaan luettuna.

Merensuojelulakia ei sovellettaisi toimintaan, joka tapahtuu Suomen aluevesillä ja josta säädetään erikseen vesilaissa. Keskeisimmät meren pilaantumista koskevat säännökset olisivat vesilain 1 luvun 18 a §, jossa muun muassa kiellettäisiin Suomen maa-alueella, sisävesialueella tai aluevesillä toiminta, joka voi aiheuttaa meren pilaantumista Suomen aluevesirajan ulkopuolella, sekä vesilain 1 luvun 19 §, jossa säädettäisiin merensuojelusopimusten asettamista velvoitteista.

Merensuojelulaki ei koskisi alusten tavanomaisesta toiminnasta aiheutuvaa vesien pilaantumista eikä öljyvahinkojen torjuntatoimenpiteitä, vaan niistä säädetään erikseen aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annetussa laissa (300/79), jäljempänä alusjätelaki. Alusjätelain säännökset perustuvat mm. Helsingin sopimukseen ja Kansainvälisen merenkulkujärjestön IMO:n piirissä syntyneeseen kansainväliseen yleissopimukseen alusten aiheuttaman pilaantumisen ehkäisemisestä eli MARPOL 78/83 -yleissopimukseen.

3 §. *Muu lainsäädäntö.* Mannermaajalustan tutkimista ja hyväksikäyttöä koskevasta, muusta kuin ympäristöluvasta säädetään mannermaajalustalaissa (149/65). Sen lisäksi olisi voimassa mitä ympäristöministeriön luvasta säädetään tämän lain 11 §:ssä.

Sen lisäksi, mitä tämän lain 8 §:ssä säädetäisiin, olisi jätteen polttamisesta voimassa, mitä jätelaissa (/) siitä säädetäisiin.

Merensuojelusta olisi lisäksi voimassa, mitä ilmansuojelulaissa (67/82), kemikaalilaissa (744/89) ja torjunta-ainelaissa (327/69) säädetään.

4 §. *Määritelmät.* Aluksen määritelmä perustuu vuoden 1992 Helsingin sopimukseen ja se olisi sama kuin alusjätelaissa, jossa alukseen rinnastetaan merellä olevat rakennelmat. Lisäksi siihen tässä laissa rinnastettaisiin myös jäällä liikkuvat ajoneuvot. Avomeriyksikkö olisi tässä laissa vielä erikseen määritelty, koska avomeriyksikön öljyn ja kaasun etsinnästä ja niiden hyödyntämisestä johtuvan pilaantumisen ehkäisemisestä on vuoden 1992 Helsingin

sopimuksessa oma erillinen liite (liite VI), jossa avomeriyksikölle on määritelty oma tavanomainen toiminta. Myöskin kalanviljelylaitokset olisivat tämän lain tarkoittamia rakennelmia.

Mereen laskemisella eli dumppaamisella tarkoitettaisiin mereltä ja ilmasta tapahtuvaa tahallista mereen laskemista, merelle upottamista tai muuta hylkäämistä. Jätteen polttaminen tarkoittaisi jätteen tai muun aineen tahallista polttamista sen hävittämiseksi. Dumppaamista koskevat säännökset eivät koskisi päästöjä aluksen tai avomeriyksikön tavanomaisesta toiminnasta, josta säädetään erikseen alusjätelaissa sekä tämän lain 11 §:ssä. Aluksen ja avomeriyksikön tavanomaisesta toiminnasta aiheutuvan jätteen polttamisesta aluksella tai avomeriyksiköllä säädetään myös erikseen alusjätelaissa.

5 §. *Kansainväliset sopimukset.* Tässä laissa säädetyn lisäksi olisi noudatettava Suomea velvoittavia kansainvälisiä merensuojelusopimuksia. Tässä laissa kansainvälisillä sopimuksilla tarkoitettaisiin erityisesti vuoden 1992 Helsingin sopimusta ja Koillis-Atlantin sopimusta sekä yleissopimusta jätteen ja muun aineen mereen laskemisen aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä eli Lontoon sopimusta (SopS 33—34/79).

Tarkempia määräyksiä näiden sopimusten sisältämien ja tämän lain soveltamisalaa koskevien velvoitteiden täytäntöönpanosta voitaisiin antaa valtioneuvoston päätöksellä. Sillä voitaisiin saattaa voimaan sellaiset yksityiskohtaiset määräykset, joita ei olisi tarkoituksenmukaista sisällyttää lakiin.

6 §. *Ympäristön kannalta paras käyttökelpoinen tekniikka.* Kansainväliset sopimukset, kuten vuoden 1992 Helsingin sopimus ja Koillis-Atlantin sopimus edellyttävät, että ilmaan ja veteen kohdistuvien päästöjen rajoittamiseksi ja lopettamiseksi käytettäisiin parasta käyttökelpoista tekniikkaa (Best Available Technology, BAT), jolla tarkoitetaan niitä mahdollisimman tehokkaita ja kehittyneitä, teknisesti ja taloudellisesti toteuttamiskelpoisia tuotanto- ja puhdistusmenetelmiä, niiden hallinta- ja seurantajärjestelmiä sekä muita toimintatapoja, joilla voidaan ehkäistä ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan päästöt tai parhaiten vähentää niitä. Parhaan käyttökelpoisen tekniikan tulisi olla saatavissa käyttöön yleisesti.

Paras käyttökelpoinen tekniikka tiettyä tuo-

tantomenetelmää varten muuttuisi ajan kuluessa teknisen kehityksen sekä taloudellisten ja sosiaalisten muutosten ja myös tiedon ja ymmärtämyksen lisääntymisen myötä. Ympäristön kannalta paras käytäntö tarkoittaa, että käytettäisiin kussakin tapauksessa sopivinta toimien yhdistelmää.

Pilaantumisen ehkäisemiseksi ja lopettamiseksi kaikkien päästölähteiden osalta tulisi lisäksi ottaa huomioon ympäristön kannalta paras käytäntö (Best Environmental Practice, BEP), vaikka siitä ei tässä laissa erityisesti säädetäisikään.

Paras käyttökelpoinen tekniikka ja ympäristön kannalta paras käytäntö ovat käsitteitä, joiden tyhjentävä määrittely ei ole mahdollista, sillä niiden sisältö muuttuu, sitä mukaa kun kehitetään ympäristön kannalta entistä parempia keinoja ja menetelmiä.

Jos parasta käyttökelpoista tekniikkaa soveltamalla ei saavuteta sellaista päästötasoa, jota tässä laissa tarkoitetaan, ei lupaa toimintaan tulisi myöntää taikka lupaehtot olisi asetettava sellaisiksi, että lain edellyttämä merensuojelu toteutettaisiin. Siltä osin kuin vesien pilaantumisen ehkäisemisestä on voimassa olevassa lupapäätöksessä määrätty, on luvan ehtoja kuitenkin edelleen noudatettava.

Valtioneuvoston päätöksellä voitaisiin antaa parasta käyttökelpoista tekniikkaa koskevia tarkempia määräyksiä.

7 §. *Mereen laskemista koskeva kielto.* Suomalaisesta aluksesta, avomeriyksiköstä tai ilma-aluksesta ei Suomen aluevesirajan ulkopuolella saisi laskea mereen eli dumpata jätettä tai muuta ainetta missään Suomen aluevesirajan ulkopuolella. Kielto koskisi kaikkea jätettä, mm. korkea-aktiivista ja muuta radioaktiivista ainetta. Kielto koskisi myös ulkomaalaisesta aluksesta tai ilma-aluksesta tapahtuvaa dumpaamista, jos jäte tai muu aine on lastattu Suomessa tai se on peräisin Suomesta.

Tämän lain dumpaamiskielto perustuisi vuoden 1992 Helsingin sopimukseen ja Koillis-Atlantin sopimukseen ja noudattaisi Lontoon sopimuksen ja tämän lain 1 §:n pilaamiskiellon henkeä. Tässä laissa suomalaisesta aluksesta tapahtuva dumpaaminen kiellettäisiin maailmanlaajuisesti eli Helsingin ja Koillis-Atlantin sopimuksissa edellytettyä laajemmin. Kieltoon ei voisi saada poikkeusta edes toisen valtion lainkäyttövaltaan kuuluvalla alueella. Tavoitteena olisi myös estää mahdollisuus kiertää dumpaamiskielto lastaamalla Suomesta peräi-

sin oleva jäte tai muu aine dumpaamista varten ulkomaalaiseen alukseen. Ruoppausmassan sijoittamisesta säädetäisiin erikseen 9 §:ssä.

Aluksen, avomeriyksikön tai ilma-aluksen tahallinen mereen upottaminen tai merelle hylkääminen olisi tämän säännöksen perusteella kielletty. Avomeriyksikön upottaminen tai hylkääminen toisen valtion aluevesillä tai talousvyöhykkeellä olisi kuitenkin sallittu, jos se asianomaisen valtion lainsäädännön mukaan on sallittua, eikä toimenpide olisi Suomea velvoittavan kansainvälisen sopimuksen vastainen. Itämerellä avomeriyksikön hylkääminen olisi vuoden 1992 Helsingin sopimuksen perusteella kielletty. Avomeriyksikön luvanvarainen hylkääminen tarkoittaisi vain yksikön toimintapaikalleen jättämistä, ei avomeriyksikön siirtämistä toiseen paikkaan hylkäämistarkoituksessa.

Jätteen tai muun aineen, aluksen, avomeriyksikön tai ilma-aluksen upottamisesta taikka muusta hylkäämisestä Suomen aluevesillä sekä jätteen tai muun aineen upottamisesta tai muusta hylkäämisestä rannalta mereen säädetäisiin vesilaisissa.

Pykälän 3 momentissa säädetäisiin hätätilanteessa tapahtuvasta mereen laskemisesta. Tällöin edellytettäisiin, että mereen laskeminen ilmeisesti olisi ainoa keino torjua onnettomuus tai sen uhka, taikka että aiheutuva vahinko mitä todennäköisimmin näin menetellen olisi pienin mahdollinen. Mereen laskemisesta ihmiselle ja ympäristölle aiheutuvan vahingon tulisi joka tapauksessa jäädä mahdollisimman vähäiseksi.

8 §. *Jätteen polttamiskielto.* Suomalaisessa aluksessa tai avomeriyksikössä ei saisi polttaa jätettä Suomen aluevesirajan ulkopuolella. Tässä pykälässä kiellettäisiin myös Suomesta peräisin olevan, Suomen kautta kuljetetun tai Suomessa lastatun jätteen polttaminen muussa aluksessa. Suomen vesialueella tapahtuva jätteen polttaminen hävittämistarkoituksessa olisi kielletty jätelain säännöksellä. Kielto perustuu vuoden 1992 Helsingin ja Koillis-Atlantin sopimukseen, joissa jätteen tai muun aineen merellä tapahtuva polttaminen hävittämistarkoituksessa kielletään sopimusalueella. Suomalaisia aluksia ja avomeriyksiköitä koskeva jätteen polttamiskielto koskisi kaikkia merialueita Suomen aluevesirajan ulkopuolella, eikä siihen olisi mahdollista saada poikkeusta edes toisen valtion viranomaisen luvalla. Osion sopimuk-

sen perusteella jätteen polttamiskiellon on jo aikaisemmin tulkittu kuuluneen jätteiden mereen laskemiskiellon piiriin myös Itämerellä. Alusten ja avomeriyksiköiden tavanomaisesta toiminnasta aiheutuva jätteen polttaminen ei kuuluisi tämän säännöksen piiriin, vaan siitä säädettäisiin alusjätelaissa.

9 §. *Ruoppausmassan sijoittamista koskeva lupa.* Ruoppausmassan sijoittaminen olisi tämän lain nojalla pääsääntöisesti luvanvaraista. Suomen aluevesirajan ulkopuolelle tapahtuvaan sijoittamiseen tulisi olla ympäristöministeriön lupa, ellei sijoittamiseen olisi jo toisen valtion viranomaisen antamaa lupaa. Lupa olisi määräaikainen, ja sitä voitaisiin tarkistaa tai se voitaisiin peruuttaa, jos olosuhteet muuttuisivat. Lupaa ei kuitenkaan saisi koskaan antaa tämän lain 1 §:n vastaiseen toimintaan. Suomen aluevesillä tapahtuvasta ruoppausmassan sijoittamisesta säädettäisiin vesilain 4 luvun 6 §:ssä.

Ruoppausmassan sijoittamisesta ja sijoittamisen edellytyksistä annettaisiin tarkempia määräyksiä valtioneuvoston päätöksellä. Ympäristöministeriön päätöksellä voitaisiin antaa tarkempia määräyksiä ruoppausmassan sisältämiä haitallisia aineita koskevista arviointiperusteista ja raja-arvoista.

Silloin kun Suomen vesialueen ulkopuolelle tapahtuva ruoppausmassan sijoittaminen ulottuu myös Suomen vesialueelle, lupaviranomaisena olisi 1 momentissa sanotusta poiketen vesioikeus, joka käsittelee lupahakemuksen kokonaisuudessaan samassa käsittelyssä. Lupamenettelyn ja muutoksenhaun osalta olisi voimassa, mitä vesilaissa säädetään.

10 §. *Merelle tehtävät rakennelmat.* Suomen aluevesirajan ulkopuolelle aavalle merelle tapahtuvaan rakennelmien tekemiseen tulisi olla ympäristöministeriön lupa, kun rakentaja on Suomen kansalainen tai suomalainen yhteisö. Rakennelmilla tarkoitettaisiin esimerkiksi kalanviljelylaitoksia ja merenkulun turvalaitteita. Sen sijaan säännös ei koskisi väylien rakentamista. Rakennelmien tekemistä koskeva säännös perustuu osin Koillis-Atlantin sopimuksen määräyksiin. Suomen aluevesirajan ulkopuolelle tehtäviä rakennelmia käsittelevänä lupaviranomaisena olisi käytännöllisistä syistä hallintoviranomainen eli ympäristöministeriö, silloin kun rakennelma ei ulottuisi lainkaan Suomen vesialueelle. Kysymyksessä olisi kansainvälisöidellinen hallinnollinen toiminta, joka ei

sovellu esimerkiksi aluehallinnolle. Tällaista lupaa jouduttaisiin todennäköisesti hakemaan varsin harvoin.

Silloin kun Suomen vesialueen ulkopuolelle tehtävä rakennelma ulottuu myös Suomen vesialueelle, kuten kaapeli tai johto, lupaviranomaisena olisi kuitenkin vesioikeus, joka käsittelee lupahakemuksen kokonaisuudessaan. Lupamenettelyn ja muutoksenhaun osalta olisi voimassa, mitä vesilaissa säädetään.

Ehdotettu säännös ei koske varsinaisesti merensuojelua, vaan sillä säädettäisiin ennen kaikkea muusta merellä tapahtuvasta toiminnasta, jota koskevaa säädöstä ei ole. Tällaisen säännöksen sijoittaminen esimerkiksi lakiin eräiden vedenalaisten johtojen sijoittamisesta (145/65) ei asiayhteyden takia soveltuisi. Meriympäristön suojeluun läheisesti liittyvänä se olisi luontevaa sijoittaa tähän lakiin.

Ennen lupahakemuksen ratkaisemista tulisi asiassa kuulla ainakin liikenneministeriötä, joka valvoo merenkulun yleistä etua, rakennelmien merenkululle mahdollisesti aiheuttamien vaikutusten selvittämiseksi. Tarkempia määräyksiä rakennelmien tekemisestä voitaisiin antaa valtioneuvoston päätöksellä.

11 §. *Merenpohjan ja sen sisustan tutkimista ja hyödyntämistä koskeva lupa.* Tässä pykälässä säädettäisiin luvanvaraiseksi Suomen kansalaisten tai suomalaisten yhteisöjen merellä tapahtuva avomeri- eli offshore-toiminta sekä muu merenpohjan hyödyntäminen Suomen aluevesirajan ulkopuolella. Lupaviranomaisena olisi ympäristöministeriö. Lupaa ei saisi kuitenkaan myöntää tämän lain vastaiseen toimintaan. Tarkempia määräyksiä säännöksen soveltamisesta annettaisiin valtioneuvoston päätöksellä. Ympäristöministeriö voisi antaa tarkempia yleisiä määräyksiä sellaisista kemikaaleista, joita käytetään merenpohjan tutkimis- ja hyödyntämistoiminnassa.

Ympäristöministeriön lupaa ei kuitenkaan tarvitsisi hakea, jos toiminnalle olisi sen asianomaisen toisen valtion viranomaisen lupa, joka käyttää alueella kansainvälisen oikeuden perusteella lainkäyttövaltaa.

Jos öljyn ja kaasun etsintäporaus, hyödyntäminen tai muu niihin liittyvä toiminta, joka tapahtuu Suomen aluevesirajan ulkopuolella, ulottuu myös Suomen aluevesille, lupaviranomaisena olisi 1 momentissa sanotusta poiketen vesioikeus, joka käsittelee lupahakemuksen kokonaisuudessaan. Lupamenettelyn ja muu-

toksenhaun osalta olisi voimassa, mitä vesilais-
sa säädetään.

12 §. *Valvonta.* Yleisenä merensuojeluviranomaisena ympäristöministeriölle kuuluisi merensuojelulain noudattamisen yleinen valvonta. Ympäristöministeriön lisäksi tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista valvoisivat valtion eri viranomaiset kukin omalla toimialallaan.

13 §. *Tietorekisterit ja tietojen antaminen.* Vuoden 1992 Helsingin sopimus ja Koillis-Atlantin sopimus edellyttävät tietorekisterin pitämistä ja säännöllistä tietojen antamista tämän lain nojalla annetuista luvista ja niihin liittyvistä selvityksistä sekä hätätilassa tapahtuvista jätteen tai muun aineen mereen laskemisista.

Tiedot tulisi antaa asianomaiselle kansainväliselle järjestölle sen vahvistamia menettelytapoja ja määräaikoja noudattaen. Tätä varten tulisi ympäristöministeriön tai sen määräämän viranomaisen pitää yllä tarpeellisia tietorekistereitä ja kerätä tarpeellisia tietoja. Tarkempia ohjeita säännöksen soveltamisesta voitaisiin antaa valtioneuvoston päätöksellä.

14 §. *Pakkokeinot.* Tämän lain noudattamista valvovana viranomaisena ympäristöministeriö voisi määrätä hallinnollisista pakkokeinoista silloin, kun tämän lain säännöstä on rikottu.

15 §. *Rangaistussäännökset.* Tämän lain vastaisesta toiminnasta aiheutuvasta aavan meren taikka toisen valtion aluevesien tai talousvyöhykkeen pilaamisesta tai pilaantumisen vaaran aiheuttamisesta tuomittaisiin merensuojelurikoksesta. Teosta, joka on ollut törkeä, tuomittaisiin törkeästä merensuojelurikoksesta. Merensuojelurikkomuksesta olisi tuomittava, silloin kun meren pilaantumista tai pilaantumisen vaaraa aiheuttanut teko on kokonaisuudessaan pidettävä vähäisenä.

16 §. *Voimaantulo.* Tällä lailla kumottaisiin meren pilaantumisen ehkäisemisestä annettu laki (298/79). Tämän lain voimaantullessa viireillä olevat asiat käsiteltäisiin kuitenkin meren pilaantumisen ehkäisemisestä annetun lain mukaisesti.

1.2. Vesilaki

1 luvun 3 §. Voimassa olevan vesilain 3 §:ssä todetaan, että se, mitä vesilaissa on säädetty vesistöistä, koskee vastaavasti myös merta. Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että

sanan merta tilalle tulisivat sanat Suomen aluevesiä, mikä selventäisi vesilain ja merensuojelulain (/) soveltamista. Vesilaki säätelisi toimintaa Suomen aluevesillä ja merensuojelulaki toimintaa Suomen aluevesirajan ulkopuolella.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jossa todettaisiin, että Suomen aluevesien rajoista säädetään Suomen aluevesirajasta annetussa laissa (463/56). Aluevesirajalakiin on ehdotettu muutosta, joka sisältäisi sisäisten aluevesien maanpuoleisen rajan määritelmän (HE 114/94 vp.). Aluevesien sisäisen rajan määrittästarve perustuu vuoden 1992 Helsingin sopimuksen täytäntöönpanoon, kun sopimuksen soveltamisaluetta on laajennettu kosemaan myös sisäisiä aluevesiä.

1 luvun 18 a §. Vuoden 1992 Helsingin sopimuksen soveltamisalueen laajenemisen johdosta sekä vesilain ja merensuojelulain alueellisen soveltamisen selventämiseksi vesilakiin lisättäisiin säännös, jossa kiellettäisiin meren pilaaminen Suomen aluevesirajan ulkopuolella viittaamalla merensuojelulain säännöksiin. Merensuojelulain mukaan toiminta, josta voi aiheutua meren pilaantumista, on kielletty, eikä siihen olisi mahdollista saada lupaa.

Vesilaissa meren pilaamiskielto koskisi toimia, jotka tapahtuvat Suomen maa-alueella, sisävesialueella tai aluevesillä ja joista voi aiheutua aavan meren tai toisen valtion aluevesien tai talousvyöhykkeen pilaantumista.

Merensuojelulain 7 §:n mukainen jätteen tai muun aineen mereen laskemista, upottamista tai hylkäämistä eli dumpaamista koskeva kieltolotettaisiin koskemaan myös Suomen aluevesiä siten laajennettuna, että kieltolotettaisiin myös rannalta tapahtuvaa mereen kaatamista. Rannalta tapahtuvassa lumen kaatamisessa mereen noudatettaisiin kuitenkin tämän luvun 19 §:n pilaamiskieltoa.

Alusten tavanomaisesta toiminnasta aiheutuvista jätteistä ja öljyvahinkojen torjunnasta säädetäisiin erikseen aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annetussa laissa.

1 luvun 19 §. Vuoden 1992 Helsingin sopimuksen ja Koillis-Atlantin sopimuksen johdosta pykälään ehdotetaan uudeksi 3 momentiksi säännöstä, jonka mukaan vesistön pilaantumista arvioitaessa tulisi ottaa huomioon pilaantumista aiheuttavan haitallisen aineen joutuminen suoraan tai välillisesti mereen. Valtioneuvoston päätöksellä voitaisiin kieltää kokonaan

jonkin tietyn vaarallisen aineen päästö suoraan tai välillisesti mereen. Yhtenäisyyden vuoksi säädettäisiin, että valtioneuvoston päätös voisi koskea koko maan aluetta, vaikka se annettaisiin sellaisen kansainvälisen sopimuksen nojalla, joka koskee vain osaa Suomen alueesta. Vuoden 1992 Helsingin sopimuksen piiriin kuuluvat Suomesta ne alueet, joilta vedet virtaavat Itämereen, ja Koillis-Atlantin sopimuksen piiriin ne alueet, joilta vedet virtaavat Jäämereen.

Pykälän nykyistä 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että sanan vesistö asemesta käytettäisiin laajempaa merkitystä sisältävää sanaa vedet ja että Suomea velvoittavan kansainvälisen sopimuksen asemesta käytettäisiin samaa sanaa monikossa. Lisäksi momenttiin ehdotetaan lisättäväksi valtioneuvoston päätöksen antamista koskeva säännös. Tämä momentti ehdotetaan siirrettäväksi neljänneksi momentiksi, jolloin nykyinen 4 momentti siirrettäisiin 5 momentiksi.

1 luvun 20 b §. Öljyn ja kaasun etsintäporaus ja hyödyntäminen sekä muu niihin liittyvä toiminta Suomen aluevesillä olisi aina toiminnan seurauksista riippumatta luvanvaraista. Merenpohjan tutkimista ja hyväksikäyttöä koskeva säännös aavan meren osalta sisältyisi merensuojelulain 11 §:ään. Alusten tavanomainen toiminta jäisi tämän säännöksen soveltamisalan ulkopuolelle. Valtioneuvoston päätöksellä annettaisiin lupaa koskevia tarkempia yleisiä määräyksiä.

1 luvun 20 c §. Suomen aluevesillä avomeriyksikön upottaminen ja muu hylkääminen kiellettäisiin vesilain tässä pykälässä. Merensuojelulaissa olisi erikseen säädetty merellä kaasun ja öljyn etsintään, hyödyntämiseen ja tuotantoon sekä niihin liittyviin toimintoihin käytettävän avomeriyksikön upottamisesta ja hylkäämisestä.

4 luvun 6 §. Voimassa olevaa 6 §:ää muutettaisiin sen johdosta, että vuoden 1992 Helsingin sopimus edellyttää nyt myös vesistön pohjasta otettavan kiinteän aineen eli ruoppausmassan sijoittamiselle mereen aina viranomaisen lupaa. Tässä pykälässä säädettäisiin kuitenkin lisäksi, että lupaa ei tarvitsisi hakea, jos kysymys on vain merkityksellömän pienestä määrästä ruoppausmassaa. Merkityksellömän pieneksi määräksi olisi katsottava esimerkiksi pienehkön, veneen kulkemisen helpottamiseksi tapahtuvan rantakaislikon ruoppaamisen seurauksena syntynyt vähäinen ruoppausmassa. Pykälää

tarkistettaisiin myös sen johdosta, että vesilain ja merensuojelulain soveltamisalueet määritellään tässä esityksessä uudelleen siten, että merellä vesilakia sovellettaisiin Suomen vesialueella ja merensuojelulakia Suomen aluevesirajan ulkopuolella tapahtuvaan toimintaan. Valtioneuvoston päätöksellä annettaisiin vuoden 1992 Helsingin sopimuksen liitteessä mainittuun ohjeeseen perustuvia ruoppausmassan sijoittamista koskevia tarkempia määräyksiä. Ympäristöministeriön päätöksellä voitaisiin antaa tarkempia määräyksiä ruoppausmassan sisältämiä haitallisia aineita koskevasta arviointiperusteista ja raja-arvoista.

Pykälän 1 momentin viimeisellä virkkeellä olisi tarkoitus selventää oikeutta vesioikeuden luvalla sijoittaa ruoppausmassaa toisen vesialueelle. Tämän pykälän mukainen lupa sisältäisi oikeuden toisen alueen käyttämiseen ruoppausmassojen sijoittamiseen 2 luvun 7 §:ssä säädetystä huolimatta.

Pykälän uudeksi toiseksi momentiksi siirrettäisiin nykyisestä 1 momentista säännös, joka koskee toisen alueelle ilman alueen omistajan suostumusta tapahtuvaa ruoppausmassan sijoittamista. Säännöksen uudella esitysjärjestyksellä halutaan korostaa toisen alueelle sallittavan ruoppausmassojen sijoittamisen poikkeuksellisuutta ja luvanvaraisuuden ensisijaisuutta. Nykyinen toinen momentti siirrettäisiin uudeksi 3 momentiksi.

10 luvun 2 a §. Säännöksen mukaan vesilain 10 luvun nojalla annettavassa päätöksessä olisi otettava huomioon vesien ja meriympäristön suojelemiseksi pilaantumiselta paras käytökel-poinen tekniikka (Best Available Technology, BAT). Parhaalla käytökel-poisella tekniikalla tarkoitetaan niitä mahdollisimman tehokkaita ja kehittyneitä, teknisesti ja taloudellisesti toteuttamiskelpoisia prosesseja ja puhdistusmenetelmiä, niiden hallinta- ja seurantajärjestelmiä sekä muita toimintatapoja, joilla voidaan ehkäistä ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan päästöt tai parhaiten vähentää niitä. Sen tulisi olla saatavissa käyttöön yleisesti.

Paras käytökel-poinen tekniikka tiettyä prosessia varten muuttuu ajan kuluessa teknisen kehityksen sekä taloudellisten ja sosiaalisten muutosten ja myös tiedon ja ymmärtämyksen lisääntymisen myötä.

Pilaantumisen ehkäisemiseksi ja lopettamiseksi kaikkien päästölähteiden osalta tulisi lisäksi soveltaa ympäristön kannalta parasta

käytäntöä (Best Environmental Practice, BEP), vaikka siitä ei tässä laissa erityisesti säädetä.

Paras käyttökelpoinen tekniikka ja ympäristön kannalta paras käytäntö ovat käsitteitä, joiden tyhjentävä määrittely ei ole mahdollista, sillä niiden sisältö muuttuu, sitä mukaa kun kehitetään ympäristön kannalta entistä parempia keinoja ja menetelmiä.

Jos parasta käyttökelpoista tekniikkaa soveltamalla ei saavuteta sellaista päästötasoa, jota tässä laissa tarkoitetaan, ei lupaa toimintaan tulisi myöntää taikka lupaehtot olisi asetettava sellaisiksi, että lain edellyttämä merensuojelu toteutettaisiin. Siltä osin kuin vesien pilaantumisen ehkäisemisestä on voimassa olevassa lupapäätöksessä määrätty, on ao. lupaa kuitenkin edelleen noudatettava.

Valtioneuvoston päätöksellä voitaisiin antaa pykälän soveltamista koskevia tarkempia määräyksiä. Samansisältöinen säännös tulisi myös merensuojelulain 6 §:ään.

Parhaan käyttökelpoisen tekniikan määrittely ja sen käyttämistä koskevat määräykset perustuvat Suomea velvoittaviin kansainvälisiin sopimuksiin, mm. ETA-sopimukseen, vuoden 1992 Helsingin sopimukseen ja Koillis-Atlantin sopimukseen.

10 luvun 24 §. Pykälän 1 momentin luetteloon toimenpiteistä, jotka ovat kielletty ilman vesioikeuden lupaa lisättäisiin viittaus myös 1 luvun 20 b §:ään. Pykälän 2 momenttiin, jossa säädetään siitä, milloin jäteveden johtamista koskevaa lupaa ei saisi myöntää, lisättäisiin viittaus 1 luvun 18 a §:ssä tarkoitetusta seurauksesta.

10 luvun 24 a §. Pykälän 4 momenttia muutettaisiin siten, että tarkkailuvelvoitetta koskevat lupamääräykset tulisivat pakollisiksi Suomea velvoittavien kansainvälisten sopimusten nojalla. Uudeksi 5 momentiksi tulisi ensisijaisesti kansainvälisille järjestöille tehtävien ilmoitusten tekemistä koskevan velvoitteen ottaminen lupapäätöksen osaksi (ilmoitusvelvoite).

10 luvun 24 e §. Merensuojelua koskevan Suomea velvoittavan kansainvälisen sopimuksen asettamat ehdot tulisi aina täyttää joko niin, että lupa olisi kokonaan evättävä, jos sopimuksen ehtoja ei voitaisi muutoin täyttää, taikka luvan määräysten olisi oltava vähintään sopimuksessa edellytetyn tasoisia. Kansallisessa lupapäätöksessä voitaisiin asettaa tiukempia lupaehtoja taikka rajoituksia, kuin tällainen

sopimus edellyttää. Valtioneuvoston päätöksellä voitaisiin antaa näitä lupaehtoja koskevia tarkempia määräyksiä.

10 luvun 25 §. Vesioikeus voi nykyisen lain mukaan asianomaisen viranomaisen tai haittaa kärsivän hakemuksesta muuttaa aikaisemman lupapäätöksen määräyksiä laissa luetelluin perustein. Pykälän 1 momentin luetteloon ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 kohta, jonka mukaan aikaisemman lupapäätöksen määräyksiä voitaisiin muuttaa, jos tämän lain nojalla annettuun lupaan perustuva toimenpide aiheuttaisi merensuojelullaista tarkoitettua meren pilaantumista, josta säädetään 1 luvun 18 a §:ssä.

21 luvun 13 §. Pykälään lisättäisiin uusi 2 ja 3 momentti. Säädestä täydennettäisiin maasta toiseen ulottuvien vesistöjen ja kansainvälisten järvien suojelua ja käyttöä koskevan yleissopimuksen, ECE:n rajavesisopimuksen täytäntöönpanon edellyttämällä tavalla. Toimenpiteen pilaavat vaikutukset vesistöön tai pohjaveteen toisessa valtiossa tulisi ottaa huomioon samalla tavoin kuin vastaavat vaikutukset Suomessa. Valtioiden kahdensiviset sopimukset olisivat kuitenkin ensisijaisesti sovellettavia. Kansainvälisten merensuojelusopimusten täytäntöönpanosäännöksiä noudatettaisiin soveltuvin osin myös rajavesistöjä koskevien kansainvälisten monenkeskisten sopimusten täytäntöönpanossa.

21 luvun 15 §. Vesilain erityisiä määräyksiä koskevaan 21 lukuun ehdotetaan lisättäväksi uusi pykälä, jossa säädetäisiin, että merensuojeluun liittyvistä tämän lain nojalla annetuista luvista ja niitä koskevista selvityksistä on annettava tietoja asianomaiselle kansainväliselle järjestölle. Tietojenantovelvollisuus olisi ympäristöministeriöllä tai sen määräämällä viranomaisella. Vesilain mukainen lupaviranomainen on vesioikeus, mutta lupia ja niitä koskevia selvityksiä palvelevan tietorekisterin luominen vesioikeuteen ei olisi tarpeen, koska valvontaviranomaisella jo on tällaisia tietoja sisältäviä rekistereitä. Niiden laajentaminen tarpeellisiin osiin olisi tarkoituksenmukaisinta. Vesioikeuden ylläpitämä vesikirja ei ole sellainen tiedosto, jota tässä yhteydessä tarkoitetaan. Ympäristöministeriö on merensuojelullaista tarkoitettu lupaviranomainen, ja tietorekisterin pitäminen siltä osin kuuluu ympäristöministeriön hallinnonalalle. Vesilain mukaisten lupien osalta voidaan luoda oma rekisteri taikka täydentää olemassa olevia tiedostoja. Tietojen toimitaminen kansainväliselle järjestölle soveltuisi

myös paremmin hallinnolliselle viranomaiselle. Muiden rekistereiden ja ilmoitusten osalta olisi voimassa, mitä merensuojelulain 13 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään.

1.3. Laki aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä

1 luku. Yleiset säännöt

2 §. Alusjätelain 2 §:n 1 momenttia muutettiin samassa yhteydessä, kuin meren pilaantumisen ehkäisemisestä annettu laki kumotaan ja korvataan merensuojelulailla. Mainitussa lainkohdassa on vesien pilaantuminen määriteltä viittaamalla meren pilaantumisen ehkäisemisestä annetun lain 1 §:ään, jossa on esimerkinomaisesti lueteltu, mitä on pidettävä meren pilaantumista aiheuttavana toimintana ja pilaantumisena.

Pilaantumisen käsite perustuu merensuojelulain (/) 1 §:ään. Alusjätelain 2 §:n 1 momentissa pilaantumiskäsitteen tulisi olla pääosin samansisältöinen kuin merensuojelulaissa. Ehdotuksessa on otettu huomioon se, että alusjätelakia sovelletaan sekä meri- että sisävesialueella.

4 a luku. Jätteen polttamiskielto

26 a §. Itämeren alueen merellisen ympäristön suojelukomissio eli Helsingin komissio hyväksyi 14. istunnossaan 4 päivänä helmikuuta 1993 suosituksen vuoden 1974 Helsingin sopimuksen IV liitteen muutokseksi. Suosituksen mukaan sopimuspuolet kieltävät aluemerellä polttamasta aluksilla niissä syntyviä, alusten tavanomaisesta toiminnasta aiheutuvia jätteitä. Kielto koskisi kaikkia aluksia niiden kansallisuudesta riippumatta. Muutos tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1995.

Vuoden 1992 Helsingin sopimuksen voimaantuloa koskevan 36 artiklan mukaisesti vuoden 1974 Helsingin sopimuksen liitteiden muutokset, jotka sanotun yleissopimuksen sopimuspuolet ovat hyväksyneet vuoden 1992 yleissopimuksen allekirjoittamisen ja voimaantulon välisenä aikana, ovat voimassa, kunnes vastaaviin liitteisiin on tehty tarvittavat muutokset.

Edellä mainittu suositus eli sopimuksen liitteen muutos ehdotetaan Suomen sisäisessä lainsäädännössä saatettavaksi voimaan siten, että

sitä koskeva säännös lisätään alusjätelakiin. Koska kyseessä on aluksen tavanomaisesta toiminnasta aiheutuvan jätteen polttaminen, on katsottu, että säännös soveltuisi parhaiten alusjätelakiin, jossa säännellään muutakin alusten tavanomaisesta toiminnasta aiheutuvaa vesien pilaantumisen ehkäisemistä.

Jätteenpolttamiskieltoa koskevaa säännöstä sovellettaisiin ehdotuksen mukaan myös Suomen sisävesialueella, kuten muitakin alusjätelain säännöksiä.

Muun kuin alusten tavanomaisesta toiminnasta aiheutuvan jätteen polttaminen Suomen vesialueella olisi kielletty jätelain nojalla.

1.4. Laki yleisistä vesi- ja viemärlaitoksista

11 a §. Euroopan talousalueen perustamista koskevan ETA-sopimuksen voimaansaattamiseksi on ollut tarpeen muuttaa myös vesi- ja viemärlaitoslain säännöksiä ETA-sopimuksen edellyttämien varsin yksityiskohtaisten laatu- ja esikäsittelymääräysten täyttämiseksi. Yleisistä vesi- ja viemärlaitoksista annettua lakia on muutettu (88/93) mm. viemäriin johdettavan jäteveden laatua ja esikäsittelyä koskevien yksityiskohtaisten määräysten osalta. Vuoden 1992 Helsingin sopimus edellyttää vielä, että yleiseen johdettavia jätevesiä tarkkaillaan. Ehdotetussa säännösmuutoksessa lisättäisiin tarkkailu siihen luetteloon, jota koskevia yksityiskohtaisempia määräyksiä annettaisiin valtioneuvoston päätöksellä.

Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin EY:n direktiiviä koskevan viittauksen lisäksi viittaus Suomea velvoittavaan meriympäristön suojelua koskevaan kansainväliseen sopimukseen tai sen nojalla tehtyyn päätökseen, joita koskevia määräyksiä voitaisiin antaa tämän pykälän nojalla. Määräykset voisivat olla kansainvälistä sitoumusta ankarampia, jos se on Suomen ympäristön tilan kannalta tarpeellista.

16 §. Voimassa olevan pykälän nojalla yrityksen liike- ja ammattisalaisuuksia koskevia tietoja ei saa ilmaista. Salassapitovelvollisuuden lieventäminen näiltä osin olisi kuitenkin tarpeellista kansainvälisten ympäristönsuojelua koskevien sopimusten, kuten vuoden 1992 Helsingin sopimuksen, tarkkailuvelvoitteiden ja niistä kansainväliselle järjestölle annettavien raportteja koskevien velvoitteiden täyttämiseksi. Uuden 2 momentin mukaan salassapitovelvollisuus ei koskisi 11 a §:n nojalla saatuja tark-

kailutietoja taikka vesi- ja viemärilaitoksen liittymissopimuksen jäteveden laatua ja esikäsitteilyä koskevia tietoja.

17 §. Lain 11 a §:n nojalla annettujen määräysten noudattamisen valvonta olisi toiminnan laadusta johtuen annettava vesilain mukaiselle valvontaviranomaiselle. Yleisen vesi- ja viemärilaitoksen toimintaa valvova viranomaisena olisi muilta osin lääninhallitus. Pykälän 1 ja 2 momenttien säännökset koskevat yleisen vesi- ja viemärilaitoksen toiminnan valvomista. Samasta syystä 11 a §:n nojalla annettavien määräysten rikkomisesta rangaistaisiin vesilain nojalla. Koska tässä laissa ei ole säännöksiä ympäristönsuojelun vastaisesta toiminnasta, myös rikos- ja virka-apuasioiden käsittelyssä noudatettaisiin vesilakia.

1.5. Jätelaki

60 §. *Jäterikkomus.* Jätteen polttamiskiellon rikkomisesta rangaistaisiin jätelaissa jäterikkomuksena.

73 a §. *Jätteen polttamiskielto Suomen vesialueella.* Suomalaisessa aluksessa tai avomeriyksikössä ei saisi polttaa jätettä tai muuta ainetta Suomen aluevesillä tai Suomen aluevesirajan ulkopuolella. Kielto perustuu vuoden 1992 Helsingin sopimuksen 10 artiklaan ja Koillis-Atlantin sopimuksen II liitteen 2 artiklaan, joissa jätteen tai muun aineen merellä tapahtuva polttaminen hävittämistarkoituksessa kielletään sopimusalueella. Suomen vesialueella tapahtuva jätteen polttamiskielto ehdotetaan sisällytettäväksi jätelakiin, koska jätehuoltoa ja jätteiden käsittelyä koskeva muu lainsäädäntö on keskitetty jätelakiin. Jätteen polttamiskiellosta Suomen aluevesirajan ulkopuolella säädettäisiin merensuojelulaisissa. Alusten tavanomaisesta toiminnasta aiheutuvien jätteiden polttamisesta Suomen vesialueella ja Suomen aluevesirajan ulkopuolella säädettäisiin kuitenkin erikseen aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annetussa laissa.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Sopimusten täytäntöönpanemiseksi annettaisiin

lupahakemuksen tekemistä koskevat säännökset muutoksilla vesiasetukseen (282/62).

Ehdotettujen uuden merensuojelulain sekä vesilain, yleisistä vesi- ja viemärilaitoksista annetun lain ja jätelain muutosten nojalla on tarkoitus antaa valtioneuvoston päätökset, jotka koskisivat määräyksiä ruoppausmassan sijoittamisesta mereen, eräitä terveydelle tai ympäristölle haitallisia kemikaaleja koskevista kielloista ja rajoituksista ja avomeriyksiköistä.

Teollisuuden päästöistä ja yleiseen viemäriin johdettavista aineista annettaisiin määräykset siten, että muutettaisiin valtioneuvoston päätöstä eräiden ympäristölle tai terveydelle vaarallisten aineiden johtamisesta vesiin (363/94) ja valtioneuvoston päätöstä yleisestä viemäristä ja eräiltä teollisuudenaloilta vesiin johdettavien jätevesien sekä teollisuudesta yleiseen viemäriin johdettavien jätevesien käsittelystä (365/94).

Luonnos asetukseksi vesiasetuksen muutokseksi, luonnokset edellä mainituiksi valtioneuvoston päätöksiksi ja luonnokset muutoksiksi valtioneuvoston päätöksiin ovat tämän esityksen liitteenä.

3. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu. Ehdotetut säännökset ovat yleisluonteisia eivätkä ne ole teknisesti sidottuja edellä mainittujen merensuojelusopimusten voimaantumiseen.

Vuoden 1992 Helsingin sopimus on tarkoitus ratifioida sen jälkeen kun tarpeelliset lainsäädännön muutokset on vahvistettu. Vuoden 1992 Helsingin sopimuksessa sopimusalue on laajennettu koskemaan myös sisäisiä aluevesiä, eli kaikki sopimusvelvoitteet ovat sitovia myös jäsenvaltioiden sisäisillä aluevesillä. Koska Koillis-Atlantin sopimuksen ja ECE:n rajavesisopimuksen ratifioinnin edellyttämät lainmuutokset sisältyvät tähän ehdotukseen, myös ne voitaisiin ratifioida samanaikaisesti.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset.

1.

Merensuojelulaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Pilaamiskielto

Suomen aluevesirajan ulkopuolella ei suomalaisella aluksella, avomeriyksiköllä tai ilma-aluksella saa ryhtyä toimeen, josta voi aiheutua meren pilaantumista. Suomen kansalainen tai suomalainen yhteisö ei muutoinkaan saa Suomen aluevesirajan ulkopuolella merellä ryhtyä toimeen, josta voi aiheutua meren pilaantumista.

Tällaisiksi meren pilaantumista aiheuttaviksi toimiksi katsotaan toiminta, josta mereen joutuu joko suoraan tai välillisesti ainetta tai energiaa, joka voi vaarantaa ihmisen terveyden, vahingoittaa elollisia luonnonvaroja tai meren elämää, estää kalastusta tai muuta oikeutettua meren käyttöä, huonontaa meren käyttömahdollisuuksia, vähentää viihtyisyyttä tai aiheuttaa muuta näihin rinnastettavaa haittaa.

Suomen kansalainen tai suomalainen yhteisö saa kuitenkin ryhtyä Suomen aluevesirajan ulkopuolella toimeen, jonka vaikutukset rajoittuvat toisen valtion aluevesiin tai talousvyöhykkeeseen, jos siihen on saatu asianomaisen valtion viranomaisen lupa. Sama koskee myös toimintaa suomalaisella aluksella, avomeriyksiköllä tai ilma-aluksella Suomen aluevesirajan ulkopuolella. Tällaiset toimet eivät saa olla Suomea velvoittavan kansainvälisen sopimuksen vastaisia eivätkä vastoin sitä, mitä tässä laissa jäljempänä säädetään.

2 §

Soveltaisala

Sen lisäksi, mitä 1 §:ssä säädetään, tätä lakia sovelletaan myös muuhun merensuojeluun Suomen alueen ulkopuolella.

Merensuojelusta Suomen alueella säädetään vesilaissa (264/61).

Tätä lakia ei sovelleta alusten tavanomaisesta toiminnasta aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemiseen eikä öljyvahingon torjunnasta aiheutuviin toimenpiteisiin, joista säädetään erikseen aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annetussa laissa (300/79).

3 §

Muu lainsäädäntö

Sen lisäksi, mitä mannermaajalustan tutkimusta ja hyväksikäyttöä koskevasta luvasta säädetään mannermaajalustalaissa (149/65), on voimassa, mitä ympäristöministeriön luvasta säädetään jäljempänä 11 §:ssä.

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *aluksella* kaikenlaisia vesikulkuneuvoja, joihin kuuluvat myös kantosiipialukset, ilmatyynyalukset, vedenalaiset alukset, kelluvat alukset sekä kiinteät ja kelluvat alustat, lukuunottamatta avomeriyksiköitä; alukseen rinnastetaan myös muut merellä olevat rakennelmat sekä jäällä liikkuvat ajoneuvot;

2) *avomeriyksiköllä* merellä olevaa kiinteää tai kelluvaa laitteistoa tai rakennetta, jota käytetään kaasun tai öljyn etsintään, hyödyntämiseen tai tuotantoon sekä liitännäistoimintoihin tai jota käytetään öljyn lastaamisessa tai purkamisessa;

3) *mereen laskemisella (dumpaaminen)* kaikkea tahallista jätteen tai muun aineen upottamista tai muuta hylkäämistä mereen, merenpohjaan tai sen sisustaan aluksista, avomeriyksiköistä tai ilma-aluksista lukuunottamatta alusten tai avomeriyksiköiden tavanomaisesta toiminnasta aiheutuvia päästöjä, sekä kaikkea tahallista aluksien, avomeriyksiköiden tai ilma-aluksien mereen upottamista tai muuta hylkäämistä; sekä

4) *jätteen polttamisella* jätteen tai muun aineen tahallista polttamista merellä sen hävittämiseksi, lukuunottamatta alusten tai avomeriyksiköiden tavanomaisesta toiminnasta syntyvän jätteen polttamista.

5 §

Kansainväliset sopimukset

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, on voimassa, mitä Suomea velvoittavissa kansainvälisissä merensuojelua koskevissa sopimuksissa on määrätty.

Valtioneuvoston päätöksellä voidaan antaa tarkempia määräyksiä näiden sopimusten sisältämien tämän lain soveltamisalaa koskevien velvoitteiden täytäntöönpanemisesta.

6 §

Ympäristön kannalta paras käyttökelpoinen tekniikka

Tämän lain nojalla annettavassa luvassa on meren suojelemiseksi pilaantumiselta otettava huomioon *ympäristön kannalta paras käyttökelpoinen tekniikka*. Tällä tarkoitetaan sellaisia mahdollisimman tehokkaita ja kehittyneitä, teknisesti ja taloudellisesti toteuttamiskelpoisia tuotanto- ja puhdistusmenetelmiä, niiden hallinta- ja seurantajärjestelmiä sekä muita toimintatapoja, joilla voidaan ehkäistä ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavat päästöt tai tehokkaimmin vähentää niitä.

Edellä 1 momentissa tarkoitetaan sellaista yleisesti saatavilla olevaa tekniikkaa, jota voidaan soveltaa asianomaisella toiminnan alalla kustannuksin, jotka ovat toiminnan aiheuttaman ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseen nähden kohtuullisia.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, on lupa tarvittaessa evättävä taikka lupaehdot asetettava siten kuin tässä laissa muutoin tarkoitetaan.

Valtioneuvoston päätöksellä voidaan antaa 1 momentin soveltamista koskevia tarkempia yleisiä määräyksiä.

7 §

Mereen laskemista koskeva kielto

Suomalaisesta aluksesta, avomerialuksesta tai ilma-aluksesta taikka Suomessa jätteellä lastatusta aluksesta tai ilma-aluksesta ei Suomen aluevesirajan ulkopuolella saa laskea mereen jätettä tai muuta ainetta. Suomesta peräisin olevan jätteen mereen laskeminen on muutoinkin kielletty. Edellä olevat kiellot eivätkö koske 9 §:ssä tarkoitettua ruoppausmassan mereen sijoittamista.

Tahallinen suomalaisen aluksen, avomerialuksen tai ilma-aluksen mereen upottaminen tai merelle hylkääminen Suomen aluevesirajan ulkopuolella on kielletty. Suomalaisen avomerialuksen upottaminen tai hylkääminen paikalleen toisen valtion aluevesillä tai talousvyöhykkeellä on kuitenkin sallittu, jos se asianomaisen valtion lainsäädännön mukaan on sallittu. Täl-

lainen toimi ei kuitenkaan saa olla Suomea velvoittavan kansainvälisen sopimuksen vastainen.

Tämän pykälän 1 ja 2 momenteissa tarkoitettuja mereen laskemista koskevia kieltoja tai 1 §:ssä tarkoitettua pilaamiskieltoa ei sovelleta hätätilanteessa, kun ihmishenki taikka aluksen, avomerialuksen tai ilma-aluksen turvallisuus on uhattuna ja mereen laskeminen ilmeisesti on ainoa keino torjua uhka taikka aiheutuva vahinko näin menetellen olisi pienin mahdollinen. Mereen laskeminen on tehtävä siten, että ihmiselle tai meren elämälle aiheutuva vahinko jää mahdollisimman vähäiseksi.

8 §

Jätteen polttamiskielto

Jätteen polttaminen suomalaisessa aluksessa tai avomerialuksessa Suomen aluevesirajan ulkopuolella on kielletty. Sama koskee myös Suomesta peräisin olevan, Suomen kautta kuljetetun tai Suomessa lastatun jätteen polttamista muussa aluksessa.

9 §

Ruoppausmassan sijoittamista koskeva lupa

Suomen aluevesirajan ulkopuolelle ei suomalaisesta aluksesta, avomerialuksesta tai Suomessa lastatusta aluksesta saa sijoittaa ruoppausmassaa mereen ilman ympäristöministeriön lupaa, ellei 4 momentista muuta johdu.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu ympäristöministeriön lupa annetaan määräajaksi, enintään viideksi vuodeksi. Voimassa oleva lupa voidaan ottaa haittaa kärsivän hakemuksesta tai valvontaviranomaisen aloitteesta uudelleen käsiteltäväksi ja, jos olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet, peruuttaa lupa tai muuttaa sen ehtoja. Lupaa ei saa antaa 1 §:n vastaiseen toimintaan.

Valtioneuvoston päätöksellä annetaan tarkempia yleisiä määräyksiä tässä laissa tarkoitettua ruoppausmassan sijoittamisesta ja sijoittamisen edellytyksistä. Ympäristöministeriön päätöksellä voidaan antaa tarkempia yleisiä määräyksiä ruoppausmassan sisältämiä haitallisia aineita koskevista arviointiperusteista ja raja-arvoista.

Jos suomalainen alus on saanut toisen valtion viranomaiselta asianmukaisen luvan ruoppausmassan sijoittamiseen alueelle, jolla kyseinen valtio kansainvälisen oikeuden perusteella

käyttää lainkäyttövaltaa, ei suomalaisen viranomaisen lupaa vaadita. Tällainen toimi ei kuitenkaan saa olla Suomea velvoittavan kansainvälisen sopimuksen vastainen.

Jos 1 momentissa tarkoitettu, Suomen aluevesien ulkopuolella tapahtuva ruoppausmassan sijoittaminen tai sen vaikutukset ulottuvat myös Suomen aluevesille, lupaviranomaisena on koko hankkeen osalta vesioikeus. Lupamenettelystä ja muutoksenhausta on soveltuvin osin voimassa, mitä niistä vesilaissa säädetään.

10 §

Merelle tehtävät rakennelmat

Suomen kansalainen taikka suomalainen yhteisö ei saa ilman ympäristöministeriön lupaa tehdä rakennelmia aavalle merelle Suomen aluevesirajan ulkopuolelle. Lupaa ei saa antaa 1 §:n vastaiseen toimintaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu ympäristöministeriön lupa annetaan määräajaksi tai toistaiseksi. Voimassa oleva lupa voidaan ottaa haittaa kärsivän hakemuksesta tai valvontaviranomaisen aloitteesta uudelleen käsiteltäväksi ja, jos olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet, peruuttaa lupa tai muuttaa sen ehtoja. Ennen lupa-asian ratkaisemista on asiassa kuultava liikenneministeriötä.

Jos 1 momentissa tarkoitettu rakennelma ulottuu myös Suomen aluevesille, lupaviranomaisena on koko hankkeen osalta vesioikeus. Lupamenettelystä ja muutoksenhausta on tällöin soveltuvin osin voimassa, mitä niistä vesilaissa säädetään.

Valtioneuvoston päätöksellä voidaan antaa tarkempia yleisiä määräyksiä rakennelmien tekemisestä merelle.

11 §

Merenpohjan ja sen sisustan tutkimista ja hyväksikäyttöä koskeva lupa

Suomen aluevesirajan ulkopuolella tapahtuvaa öljyn ja kaasun etsintäporausta, hyväksikäyttöä ja muuta niihin liittyvää toimintaa taikka muuta merenpohjan hyväksikäyttöä varten tulee suomalaisen aluksen tai avomeriyksikön toiminnalle 2 §:n 3 momentin estämättä hankkia ympäristöministeriön lupa. Lupaa ei kuitenkaan tarvita, jos toisen valtion viranomaisen on antanut toiminnalle asianmukaisen luvan alueella, jossa kyseinen valtio kansainvälisen oikeuden perusteella käyttää lainkäyttövaltaa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu ympäristöministeriön lupa annetaan määräajaksi, enintään viideksi vuodeksi. Voimassa oleva lupa voidaan ottaa haittaa kärsivän hakemuksesta tai valvontaviranomaisen aloitteesta uudelleen käsiteltäväksi ja, jos olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet, peruuttaa lupa tai muuttaa sen ehtoja. Lupaa ei saa myöntää tämän lain vastaiseen toimintaan.

Lupaa koskevia tarkempia yleisiä määräyksiä annetaan valtioneuvoston päätöksellä. Ympäristöministeriön päätöksellä voidaan antaa tarkempia yleisiä määräyksiä kemikaaleista, joita käytetään merenpohjan tutkimisessa ja hyväksikäytössä.

Jos 1 momentissa tarkoitettu, Suomen aluevesirajan ulkopuolella tapahtuva toiminta ulottuu myös Suomen aluevesille, lupaviranomaisena on koko hankkeen osalta vesioikeus. Lupamenettelystä ja muutoksenhausta on soveltuvin osin voimassa, mitä niistä vesilaissa säädetään.

12 §

Valvonta

Tämän lain noudattamisen yleinen valvonta kuuluu ympäristöministeriölle.

Lisäksi tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista valvovat valtion eri viranomaiset kukin omalla toimialallaan.

13 §

Tietorekisterit ja tietojen antaminen

Ympäristöministeriön tai sen määräämän viranomaisen on annettava tämän lain nojalla annetuista luvista ja niitä koskevista selvityksistä tietoja asianomaiselle kansainväliselle järjestölle sen vahvistamia menettelytapoja ja määräaikoja noudattaen.

Ympäristöministeriön tai sen määräämän viranomaisen on pidettävä kirjaa luvan nojalla mereen Suomen aluevesirajan ulkopuolelle sijoitettujen ruoppausmassojen sekä 7 §:n 3 momentissa tarkoitettujen mereen laskettujen jätteidensä tai muiden aineiden laadusta ja määrästä sekä sijoittamis- ja laskemispaikasta, -ajankohdasta ja -tavasta.

Edellä 7 §:n 3 momentissa tarkoitettussa tilanteessa tapahtuneesta mereen laskemisesta tulee ilmoittaa välittömästi asianomaiselle kansainväliselle järjestölle sekä muutoin menetellä, kuten aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen

sen ehkäisemisestä annetussa laissa säädetään pilaantumistapahtumasta tehtävästä ilmoituksesta.

Valtioneuvoston päätöksellä voidaan antaa tarkempia määräyksiä tämän pykälän säännösten soveltamisesta.

14 §

Pakkokeinot

Jos joku lyö laimin tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten noudattamisen tai ryhtyy niiden vastaiseen toimeen, ympäristöministeriö voi sakon uhalla velvoittaa asianomaisen määräjassa poistamaan oikeudenvastaisen tilan tai laiminlyönnin taikka asettaa uhan, että tarpeelliset toimenpiteet teetetään asianomaisen kustannuksella. Ministeriö voi määrätä, että sen päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta. Asiassa sovelletaan muutoin uhkasakkolain (1113/90) säännöksiä.

15 §

Rangaistussäännökset

Joka tahallisesti ryhtyy tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaiseen toimeen, josta voi aiheutua merellä Suomen aluevesirajan ulkopuolella merenpilaantumista tai meren pilaantumisen vaaraa, on tuomittava *merensuojelurikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Jos 1 momentissa tarkoitettulla teolla ympä-

ristölle tai terveydelle aiheutettu vahinko tai tällaisen vahingon vaara on ollut erityisen suuri ottaen huomioon aiheutetun tai uhkaavan vahingon pitkäaikaisuus, laaja ulottuvuus ja muut seikat, taikka jos rikos suoritetaan vastoin viranomaisen nimenomaista kieltoa ja jos rikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, on tekoon syyllistynyt tuomittava *törkeästi merensuojelurikoksesta* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään kuudeksi vuodeksi.

Jos 1 momentissa tarkoitettu teko, huomioon ottaen ympäristölle tai terveydelle aiheutetun vaaran tai vahingon vähäisyys, mahdollisuus saattaa ympäristö ennalleen taikka muut rikokseen liittyvät seikat, on kokonaisuutena arvostellen vähäinen, on tekoon syyllistynyt tuomittava *merensuojelurikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Tähän pykälään perustuva kanne on pantava vireille Helsingin käräjäoikeudessa.

16 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Tällä lailla kumotaan meren pilaantumisen ehkäisemisestä 16 päivänä maaliskuuta 1979 annettu laki (298/79).

Tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat asiat käsitellään meren pilaantumisen ehkäisemisestä annetun lain mukaisesti.

2.

Laki**vesilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 19 päivänä toukokuuta 1961 annetun vesilain (264/61) 1 luvun 3 §, 19 §:n 3 momentti, 4 luvun 6 §:n 1 momentti, 10 luvun 24 §:n 1 ja 2 momentti, 24 a §:n 4 momentti ja 25 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 19 §:n 3 momentti 16 päivänä maaliskuuta 1979 annetussa laissa (299/79), 4 luvun 6 §:n 1 momentti, 10 luvun 24 §:n 2 momentti, 24 a §:n 4 momentti ja 25 §:n 1 momentti 30 päivänä huhtikuuta 1987 annetussa laissa (467/87) sekä 10 luvun 24 §:n 1 momentti 28 päivänä kesäkuuta 1994 annetussa laissa (553/94), sekä

lisätään 1 lukuun uusi 18 a §, 1 luvun 19 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainituilla 16 päivänä maaliskuuta 1979 ja 30 päivänä huhtikuuta 1987 annetuilla laeilla sekä 25 päivänä tammikuuta 1982 annetulla lailla (69/82), uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 ja 4 momentti siirtyvät 4 ja 5 momentiksi, 1 lukuun uusi 20 b ja 20 c §, 4 luvun 6 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna mainitulla 30 päivänä huhtikuuta 1987 annetulla lailla ja 5 päivänä huhtikuuta 1991 annetulla lailla (629/91), uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, 10 lukuun uusi 2 a § ja 10 luvun 24 a §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 30 päivänä huhtikuuta 1987 annetussa laissa, uusi 5 momentti ja 10 lukuun uusi 24 e § sekä 21 luvun 13 §:ään uusi 2 ja 3 momentti sekä 21 lukuun uusi 15 § seuraavasti:

1 luku

Yleisiä säännöksiä

3 §

Mitä tässä laissa on säädetty vesistöistä, koskee vastaavasti myös Suomen aluevesiä.

Suomen aluevesien rajoista säädetään Suomen aluevesien rajoista annetussa laissa (463/56).

18 a §

Suomen maa-alueella, sisävesialueella tai aluevesillä ei saa ryhtyä toimeen, josta voi aiheutua merensuojelulaissa (/) tarkoitettua meren pilaantumista Suomen aluevesirajan ulkopuolella.

Suomen aluevesille ei saa upottamis- tai muussa hylkäämistarkoituksessa laskea jätettä tai muuta ainetta suomalaisesta tai ulkomalaisesta aluksesta, jäällä liikkuvasta ajoneuvosta, ilma-aluksesta tai merensuojelulain 4 §:n 2 kohdassa tarkoitettusta avomeriyksiköstä taikka upottaa tai hylätä alusta tai ilma-alusta, ottaen huomioon, mitä vastaavasta toimenpiteestä aluevesirajan ulkopuolella säädetään merensuojelulain 7 §:n 3 momentissa. Ruoppausmassan sijoittamisesta säädetään tämän lain 4 luvun 6 §:ssä.

Mitä edellä 2 momentissa säädetään Suomen aluevesille upottamis- tai muussa hylkäämistarkoituksessa laskettavasta jätteestä tai muusta

aineesta, koskee myös rannalta upottamis- tai hylkäämistarkoituksessa tapahtuvaa aineen mereen kaatamista. Rannalta tapahtuvasta lumen kaatamisesta tai sijoittamisesta mereen on kuitenkin voimassa, mitä tämän luvun 19 §:ssä säädetään.

Jätteen polttamisesta Suomen vesialueella säädetään jätelaissa (1072/93).

Tätä lakia ei sovelleta alusten tavanomaisesti toiminnasta aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemiseen eikä öljyvahingon torjunnasta aiheutuviin toimenpiteisiin, joista säädetään erikseen aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annetussa laissa (300/79). Muuna kuin vesikulkuneuvona olevaan avomeriyksikköön sovelletaan kuitenkin, sen lisäksi mitä aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annetussa laissa säädetään, myös tämän lain säännöksiä.

19 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettua pilaantumista arvioitaessa on otettava huomioon haitallisen aineen joutuminen suoraan tai välillisesti mereen. Valtioneuvoston päätöksellä voidaan määrätä, että tietyn haitallisen aineen päästö suoraan tai välillisesti mereen vaatii seurauksista riippumatta vesioikeuden luvan, jos se on tarpeen Suomea velvoittavan meren suojelua koskevan kansainvälisen sopimuksen

täytäntöönpanemiseksi. Valtioneuvoston päätöksellä annettava määräys voi koskea koko maata, vaikka kansainvälinen sopimus, jonka nojalla päätös annetaan, koskisi vain osaa Suomen alueesta.

Vesien pilaantumisen ehkäisemiseksi on sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, noudatettava, mitä vesien tai meriympäristön suojelusta on Suomea velvoittavissa kansainvälisissä sopimuksissa määrätty. Valtioneuvoston päätöksellä voidaan antaa tarkempia yleisiä määräyksiä, jotka koskevat tämän lain soveltamisalaan kuuluvien Suomea velvoittavien kansainvälisten merensuojelusopimusten määräysten täytäntöönpanoa.

20 b §

Vesioikeuden lupa on oltava toiminnan seurauksista riippumatta Suomen aluevesillä tapahtuvaa öljyn ja kaasun etsintäporausta ja hyväksikäyttöä sekä muuta niihin liittyvää toimintaa varten, jollei kysymys ole tämän luvun 18 a §:n 5 momentissa tarkoitettusta aluksen tavanomaisesta toiminnasta.

Valtioneuvoston päätöksellä annetaan lupaa koskevia tarkempia yleisiä määräyksiä. Ympäristöministeriön päätöksellä voidaan antaa tarkempia yleisiä määräyksiä kemikaaleista, joita käytetään merenpohjan tutkimisessa ja hyväksikäytössä.

20 c §

Merensuojelulaissa tarkoitetun avomeriyksikön upottaminen tai hylkääminen Suomen aluevesille on kielletty.

4 luku

Kulkuväylät ja muut vesiliikennealueet

6 §

Kulkuväylästä poistetun maan ja muun vesistön pohjasta otetun kiinteän aineen (ruoppausmassa) sijoittamiseen vesialueelle on haettava vesioikeuden lupa, jos toimenpiteestä voi aiheutua 1 luvun 12—15 tai 19 §:ssä tarkoitettu seuraus, taikka seurauksista riippumatta, jos sijoittaminen tapahtuu hylkäämistarkoituksessa Suomen aluevesillä eikä kyse ole merkityksellömän pienestä määrästä ruoppausmassaa. Valtioneuvoston päätöksellä annetaan tarkempia yleisiä määräyksiä ruoppausmassan sijoittamisesta ja sijoittamisen edellytyksistä Suomen

aluevesillä. Luvanvaraisesta toimenpiteestä ja luvan myöntämisestä on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä 2 ja 10 luvussa säädetään. Kuitenkaan 2 luvun 7 §:ssä tarkoitettua oikeutta alueeseen ei erikseen vaadita, jos toimenpiteestä ei seuraa vesialueen muuttuminen maa-alueeksi. Ympäristöministeriön päätöksellä voidaan antaa tarkempia määräyksiä ruoppausmassan sisältämiä haitallisia aineita koskevista arviointiperusteista ja raja-arvoista.

Jos vesioikeuden lupaa ei 1 momentin mukaan tarvita, saadaan ruoppausmassa sijoittaa toisen vesialueelle ilman alueen omistajan suostumusta.

10 luku

Jätevedet ja muut vesistöä pilaavat aineet

Yleisiä määräyksiä

2 a §

Tämän luvun nojalla annettavassa luvassa on vesien ja meriympäristön suojelemiseksi pilaantumiselta otettava huomioon ympäristön kannalta paras käyttökelpoinen tekniikka. Tällä tarkoitetaan sellaisia mahdollisimman tehokkaita ja kehittyneitä, teknisesti ja taloudellisesti toteuttamiskelpoisia tuotanto- ja puhdistusmenetelmiä, niiden hallinta- ja seurantajärjestelmiä sekä muita toimintatapoja, joilla voidaan ehkäistä ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavat päästöt tai tehokkaimmin vähentää niitä.

Edellä 1 momentissa tarkoitetaan sellaista yleisesti saatavilla olevaa tekniikkaa, jota voidaan soveltaa asianomaisella toiminnan alalla kustannuksin, jotka ovat toiminnan aiheuttaman ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseen nähden kohtuullisia.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, on lupa tarvittaessa evättävä taikka lupamääräyksiä asetettava siten kuin tässä laissa muutoin tarkoitetaan.

Valtioneuvoston päätöksellä voidaan antaa 1 momentin soveltamista koskevia tarkempia yleisiä määräyksiä.

24 §

Vesioikeus voi hakemuksesta myöntää luvan sellaiseen jäteveden johtamiseen tai muuhun toimenpiteeseen, joka 1 luvun 19, 20, 20 a ja 20 b §:n mukaan on ilman vesioikeuden lupaa

kielletty. Luvan myöntäminen edellyttää, että toimenpiteestä aiheutuva haitta on katsottava saatavaan etuun verrattuna suhteellisen vähäiseksi eikä jäteveden tai muun vesistöä pilaavan aineen poistaminen taikka tällaisten aineiden vesistöön pääsyn estäminen ole kohtuullisin kustannuksin muulla tavoin mahdollista. Haitan ja edun vertailussa on kiinnitettävä huomiota siihen, miten toimintaa voidaan harjoittaa mahdollisimman haitattomasti, sekä hakemuksessa tarkoitettua toimenpiteestä aiheutuvan haitan ja toimenpiteestä saatavan edun merkitykseen yleiseltä kannalta katsottuna.

Lupaa ei saa myöntää, jos toimenpiteestä aiheutuisi 2 luvun 5 §:ssä tarkoitettu seuraus taikka jos luvan myöntäminen olisi vastoin 1 luvun 19 §:n 4 momentissa tarkoitettua kansainvälisen sopimuksen määräystä taikka jos siitä voi aiheutua 1 luvun 18 a §:n 1 momentissa tarkoitettu seuraus.

24 a §

Lupapäätökseen on otettava tarpeelliset määräykset siitä, millä tavoin jäteveden tai muun aineen muodostumisen, käsittelyn, päättämisen ja sen vaikutusten tarkkailu on järjestettävä (*tarkkailuvelvoite*).

Lupapäätökseen on otettava tarpeelliset määräykset toimintahäiriöiden yhteydessä tehtävistä ilmoituksista ja toimista (*ilmoitus- ja toimivelvoite*).

24 e §

Sen estämättä, mitä 24, 24 a tai 24 b §:ssä säädetään, on lupa evättävä sekä lupaan otettavien määräyksin päästöä ja luvan voimassaoloa rajoitettava, jättevettä käsiteltävä ja päästöä ja sen vaikutuksia tarkkailtava taikka toimintahäiriöiden suhteen toimittava vähintään siten, kuin meren suojelua koskevassa Suomea velvoittavassa kansainvälisessä sopimuksessa määrätään. Valtioneuvoston päätöksellä annetaan asiassa tarkempia yleisiä määräyksiä.

25 §

Vesioikeus voi asianomaisen viranomaisen tai haittaa kärsivän hakemuksesta muuttaa aikaisemman lupapäätöksen määräyksiä, jos:

1) jäteveden tai muun aineen vesistöön pää-

tämisestä taikka muusta toimenpiteestä aiheutuu vesistön tilaa merkittävästi heikentävä olosuhteiden muutos;

2) edellä 24 §:ssä tarkoitettua luvan myöntämisen edellytykset tai luvan ehtoihin vaikuttavat olosuhteet ovat muutoin olennaisesti muuttuneet; tai

3) tämän lain nojalla annettuun lupaan perustuva toimenpide aiheuttaa 1 luvun 18 a §:n vastaisen seurauksen.

21 luku

Erityisiä määräyksiä

13 §

Tässä laissa tarkoitettua toimenpiteen vaikutukset vesistöön tai pohjaveteen toisessa valtiossa otetaan tätä lakia sovellettaessa huomioon kuten vastaava vaikutus Suomessa, jollei asianomaisen valtion kanssa tehdystä sopimuksesta muuta johdu. Toimenpiteen pilaamisvaikutuksista toisen valtion aluevesiin tai talousvyöhykkeeseen säädetään kuitenkin erikseen 1 luvun 18 a §:n 1 momentissa.

Mitä tässä laissa säädetään merensuojelua koskevasta kansainvälisestä sopimuksesta ja sen nojalla annettavasta määräyksestä, koskee soveltuvin osin vastaavasti rajavesistöjä koskevia monenkeskisiä sopimuksia.

15 §

Ympäristöministeriön tai sen määräämän viranomaisen on annettava tämän lain nojalla annetuista, merensuojeluun liittyvistä luvista ja niistä koskevista selvityksistä tietoja asianomaiselle kansainväliselle järjestölle sen vahvistamia menettelytapoja ja määräaikoja noudattaen.

Muista tietorekistereistä ja ilmoituksista on Suomen aluevesien osalta vastaavasti voimassa, mitä merensuojelulain 13 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään.

Valtioneuvoston päätöksellä voidaan antaa tarkempia määräyksiä tämän pykälän säännösten soveltamisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Tämä laki koskee myös sellaista jäteveden johtamista, joka on aloitettu ennen tämän lain voimaantuloa. Vesilain 10 luvun 25 §:ää ei tällöin sovelleta.

3.

Laki**aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä 16 päivänä maaliskuuta 1979 annetun lain (300/79) 2 §:n 1 momentti sekä
lisätään lakiin uusi 4 a luku seuraavasti:

2 §

Vesien pilaantumisella tarkoitetaan tässä laissa vesialueiden tilaan liittyvää vaaraa ihmisen terveydelle, elollisten luonnonvarojen ja vesialueiden elämän vahingoittumista, esteitä kalastukselle tai muulle oikeutetulle vesialueiden käytölle, veden käyttööminäisyyksien huonontumista, viihtyisyyden vähentymistä tai muuta näihin rinnastettavaa haittaa.

4 a luku

Jätteen polttamiskielto

26 a §

Alusten tavanomaisesta toiminnasta aiheutuvan jätteen polttaminen aluksilla on Suomen vesialueella kielletty.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

4.

Laki**yleisistä vesi- ja viemärlaitoksista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yleisistä vesi- ja viemärlaitoksista 23 päivänä joulukuuta 1977 annetun lain (982/77) 11 a §, sellaisena kuin se on 8 päivänä tammikuuta 1993 annetussa laissa (88/93), sekä
lisätään 16 §:ään uusi 2 momentti ja 17 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

11 a §

Yleisen vesi- ja viemärlaitoksen viemäriin johdettavan jäteveden laadusta, esikäsittelystä ja tarkkailusta voidaan määrätä valtioneuvoston päätöksellä.

Tämän pykälän nojalla voidaan antaa vain sellaisia määräyksiä, joita edellytetään 5 §:n 3 momentissa mainitussa direktiivissä tai Suomea velvoittavassa meriympäristön suojelua koskevassa kansainvälisessä sopimuksessa.

eikä liittymissopimuksen jäteveden laatua ja esikäsittelyä koskevia tietoja.

17 §

Edellä 11 a §:n nojalla annettujen määräysten noudattamista valvovat vesilain 21 luvun 1 §:ssä mainitut valvontaviranomaiset. Edellä 11 a §:n perusteella annetun määräyksen vastaiseen toimenpiteeseen sovelletaan vesilain rangaistussäännöksiä sekä säännöksiä rikos- ja virka-apuasioiden käsittelystä.

16 §

Edellä 1 momentissa säädetty ei kuitenkaan koske 11 a §:n nojalla saatuja tarkkailutietoja

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

5.

Laki jätelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 3 päivänä joulukuuta 1993 annetun jätelain (1072/93) 60 §:n 1 momentti sekä *lisätään* uusi 73 a § seuraavasti:

60 §

Jäterikkomus

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta

1) rikkoo 5 §:ssä, 6 §:n 1 momentin 6 tai 8 kohdassa, 7 §:n 4 momentissa, 13 §:n 1 momentissa, 17—19 §:ssä, 22 §:n 1 momentissa, 26 §:ssä, 43 §:n 2 momentissa, 44 §:n 2 tai 3 momentissa, 45 §:n 2 tai 3 momentissa, 50 §:ssä, 55 §:n 2 tai 3 momentissa, 57 §:ssä tai 73 a §:ssä tarkoitettua kieltoa taikka mainittujen säännösten nojalla annettua kieltoa tai määräystä taikka

2) laiminlyö 7—9 §:ssä, 11 §:n 1 momentissa, 12 tai 14 §:ssä, 15 §:n 1 momentissa, 20 §:n 1 tai 2 momentissa, 21 §:ssä, 22 §:n 2 tai 3 momentissa, 23—25 §:ssä, 42 §:n 1 momentissa, 43 §:n 2 momentissa, 45 §:n 1 momentissa, 46 ja

49 §:ssä, 51 §:n 3 momentissa tai 55 §:n 1 momentissa tarkoitetun velvollisuuden,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa ole säädetty ankarampaa rangaistusta, jäterikkomuksesta sakkoon.

73 a §

Jätteen polttamiskielto Suomen vesialueella

Jätteen polttaminen Suomen vesialueella on kielletty.

Alusten tavanomaisesta toiminnasta aiheutuvasta jätteen polttamisesta aluksilla säädetään kuitenkin aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annetussa laissa (300/79).

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 1994

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Ministeri *Pirjo Rusanen*

2.

Laki

vesilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 19 päivänä toukokuuta 1961 annetun vesilain (264/61) 1 luvun 3 §, 19 §:n 3 momentti, 4 luvun 6 §:n 1 momentti, 10 luvun 24 §:n 1 ja 2 momentti, 24 a §:n 4 momentti ja 25 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 19 §:n 3 momentti 16 päivänä maaliskuuta 1979 annetussa laissa (299/79), 4 luvun 6 §:n 1 momentti, 10 luvun 24 §:n 2 momentti, 24 a §:n 4 momentti ja 25 §:n 1 momentti 30 päivänä huhtikuuta 1987 annetussa laissa (467/87) sekä 10 luvun 24 §:n 1 momentti 28 päivänä kesäkuuta 1994 annetussa laissa (553/94), sekä

lisätään 1 lukuun uusi 18 a §, 1 luvun 19 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainituilla 16 päivänä maaliskuuta 1979 ja 30 päivänä huhtikuuta 1987 annetuilla laeilla sekä 25 päivänä tammikuuta 1982 annetulla lailla (69/82), uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 ja 4 momentti siirtyvät 4 ja 5 momentiksi, 1 lukuun uusi 20 b ja 20 c §, 4 luvun 6 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna mainitulla 30 päivänä huhtikuuta 1987 annetulla lailla ja 5 päivänä huhtikuuta 1991 annetulla lailla (629/91), uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, 10 lukuun uusi 2 a § ja 10 luvun 24 a §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 30 päivänä huhtikuuta 1987 annetussa laissa, uusi 5 momentti ja 10 lukuun uusi 24 e § sekä 21 luvun 13 §:ään uusi 2 ja 3 momentti sekä 21 lukuun uusi 15 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku

Yleisiä säännöksiä

3 §

Mitä tässä laissa on säädetty vesistöistä, koskee vastaavasti myös merta.

3 §

Mitä tässä laissa on säädetty vesistöistä, koskee vastaavasti myös Suomen aluevesiä.

Suomen aluevesien rajoista säädetään Suomen aluevesien rajoista annetussa laissa (463/56).

18 a §

Suomen maa-alueella, sisävesialueella tai aluevesillä ei saa ryhtyä toimeen, josta voi aiheutua merensuojelulaisissa (/) tarkoitettua meren pilaantumista Suomen aluevesirajan ulkopuolella.

Suomen aluevesille ei saa upottamis- tai muussa hylkäämistarkoituksessa laskea jätettä tai muuta ainetta suomalaisesta tai ulkomaalaisesta aluksesta, jäällä liikkuvasta ajoneuvosta, ilma-aluksesta tai merensuojelulain 4 §:n 2 kohdassa tarkoitettua avomeriyksiköstä taikka upottaa tai hylätä alusta tai ilma-alusta, ottaen huomioon, mitä vastaavasta toimenpiteestä aluevesirajan ulkopuolella säädetään merensuojelu-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

lain 7 §:n 3 momentissa. Ruoppausmassan sijoittamisesta säädetään tämän lain 4 luvun 6 §:ssä.

Mitä edellä 2 momentissa säädetään Suomen aluevesille upottamis- tai muussa hylkäämistarkoituksessa laskettavasta jätteestä tai muusta aineesta, koskee myös rannalta upottamis- tai hylkäämistarkoituksessa tapahtuvaa aineen mereen kaatamista. Rannalta tapahtuvasta lumen kaatamisesta tai sijoittamisesta mereen on kuitenkin voimassa, mitä tämän luvun 19 §:ssä säädetään.

Jätteen polttamisesta Suomen vesialueella säädetään jätelaissa (1072/93).

Tätä lakia ei sovelleta alusten tavanomaisesta toiminnasta aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemiseen eikä öljyvahingon torjunnasta aiheutuviin toimenpiteisiin, joista säädetään erikseen aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annetussa laissa (300/79). Muuna kuin vesikulkuneuvona olevaan avomeriyksikköön sovelletaan kuitenkin, sen lisäksi mitä aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annetussa laissa säädetään, myös tämän lain säännöksiä.

19 §

Vesistön pilaantumisen ehkäisemiseksi on sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, noudatettava, mitä vesistön tai meren suojelusta on Suomea velvoittavassa kansainvälisessä sopimuksessa määrätty.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua pilaantumista arvioitaessa on otettava huomioon haitallisen aineen joutuminen suoraan tai välillisesti mereen. Valtioneuvoston päätöksellä voidaan määrätä, että tietyn haitallisen aineen päästö suoraan tai välillisesti mereen vaatii seurauksista riippumatta vesioikeuden luvan, jos se on tarpeen Suomea velvoittavan meren suojelua koskevan kansainvälisen sopimuksen täytäntöönpanemiseksi. Valtioneuvoston päätöksellä annettava määräys voi koskea koko maata, vaikka kansainvälinen sopimus, jonka nojalla päätös annetaan, koskisi vain osaa Suomen alueesta.

Vesien pilaantumisen ehkäisemiseksi on sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, noudatettava, mitä vesien tai meriympäristön suojelusta on Suomea velvoittavissa kansainvälisissä sopimuksissa määrätty. Valtioneuvoston päätöksellä voidaan antaa tarkempia yleisiä määräyksiä, jotka koskevat tämän lain soveltamisalaan kuuluvien Suomea velvoittavien kansainvälisten merensuojelusopimusten määräysten täytäntöönpanoa.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

20 b §

Vesioikeuden lupa on oltava toiminnan seurausista riippumatta Suomen aluevesillä tapahtuvaa öljyn ja kaasun etsintäporausta ja hyväksikäyttöä sekä muuta niihin liittyvää toimintaa varten, jollei kysymys ole tämän luvun 18 a §:n 5 momentissa tarkoitettusta aluksen tavanomaisesta toiminnasta.

Valtioneuvoston päätöksellä annetaan lupaa koskevia tarkempia yleisiä määräyksiä. Ympäristöministeriön päätöksellä voidaan antaa tarkempia yleisiä määräyksiä kemikaaleista, joita käytetään merenpohjan tutkimisessa ja hyväksikäytössä.

20 c §

Merensuojelulaissa tarkoitettun avomeriyksikön upottaminen tai hylkääminen Suomen aluevesille on kielletty.

4 luku

Kulkuväylät ja muut vesiliikennealueet

6 §

Kulkuväylästä poistettu maa ja muu vesistön pohjasta otettu kiinteä aine (ruoppausmassa) saadaan sijoittaa toisenkin vesialueelle, jos toimenpiteestä ei aiheudu 1 luvun 12—15 tai 19 §:ssä tarkoitettua seurausta. Luvanvaraisesta toimenpiteestä ja luvan myöntämisestä siihen on voimassa, mitä vesistöön rakentamisesta 2 luvussa on säädetty. Ruoppausmassan mereen sijoittamisesta on lisäksi voimassa mitä siitä erikseen on säädetty.

6 §

Kulkuväylästä poistetun maan ja muun vesistön pohjasta otetun kiinteän aineen (ruoppausmassa) sijoittamiseen vesialueelle on haettava vesioikeuden lupa, jos toimenpiteestä voi aiheutua 1 luvun 12—15 tai 19 §:ssä tarkoitettu seuraus, taikka seurausista riippumatta, jos sijoittaminen tapahtuu hylkäämistarkoituksessa Suomen aluevesillä eikä kyse ole merkityksettömän pienestä määrästä ruoppausmassaa. Valtioneuvoston päätöksellä annetaan tarkempia yleisiä määräyksiä ruoppausmassan sijoittamisesta ja sijoittamisen edellytyksistä Suomen aluevesillä. Luvanvaraisesta toimenpiteestä ja luvan myöntämisestä on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä 2 ja 10 luvussa säädetään. Kuitenkaan 2 luvun 7 §:ssä tarkoitettua oikeutta alueeseen ei erikseen vaadita, jos toimenpiteestä ei seuraa vesialueen muuttuminen maa-alueeksi. Ympäristöministeriön päätöksellä voidaan antaa tarkempia määräyksiä ruoppausmassan sisältämiä haitallisia aineita koskevista arviointiperusteista ja raja-arvoista.

Jos vesioikeuden lupaa ei 1 momentin mukaan tarvita, saadaan ruoppausmassa sijoittaa toisen vesialueelle ilman alueen omistajan suostumusta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 luku

Jätevedet ja muut vesistöä pilaavat aineet*Yleisiä määräyksiä*

2 a §

Tämän luvun nojalla annettavassa luvassa on vesien ja meriympäristön suojelemiseksi pilaantumiselta otettava huomioon ympäristön kannalta paras käyttökelpoinen tekniikka. Tällä tarkoitetaan sellaisia mahdollisimman tehokkaita ja kehittyneitä, teknisesti ja taloudellisesti toteuttamiskelpoisia tuotanto- ja puhdistusmenetelmiä, niiden hallinta- ja seurantajärjestelmiä sekä muita toimintatapoja, joilla voidaan ehkäistä ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavat päästöt tai tehokkaimmin vähentää niitä.

Edellä 1 momentissa tarkoitetaan sellaista yleisesti saatavilla olevaa tekniikkaa, jota voidaan soveltaa asianomaisella toiminnan alalla kustannuksin, jotka ovat toiminnan aiheuttaman pilaantumisen ehkäisemiseen nähden kohtuullisia.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, on lupa tarvittaessa evättävä taikka lupaehdot asetettava siten kuin tässä laissa muutoin tarkoitetaan.

Valtioneuvoston päätöksellä voidaan antaa 1 momentin soveltamista koskevia tarkempia yleisiä määräyksiä.

24 §

Vesioikeus voi hakemuksesta myöntää luvan sellaiseen jäteveden johtamiseen tai muuhun toimenpiteeseen, joka 1 luvun 19 ja 20 §:n mukaan on kielletty. Luvan myöntäminen edellyttää, että toimenpiteestä aiheutuva haitta on katsottava saatavaan etuun verrattuna suhteellisen vähäiseksi eikä jäteveden tai muun vesistöä pilaavan aineen poistaminen taikka tällaisten aineiden vesistöön pääsyn estäminen ole kohtuullisin kustannuksin muulla tavoin mahdollista. Haitan ja edun vertailussa on kiinnitettävä huomiota siihen, miten toimintaa voidaan harjoittaa mahdollisimman haitattomasti, sekä hakemuksessa tarkoitettua toimenpiteestä aiheutuvan haitan ja toimenpiteestä saatavan edun merkitykseen yleiseltä kannalta katsottuna.

Lupaa ei saa myöntää, jos toimenpiteestä aiheutuisi 2 luvun 5 §:ssä tarkoitettu seuraus taikka jos luvan myöntäminen olisi vastoin 1

24 §

Vesioikeus voi hakemuksesta myöntää luvan sellaiseen jäteveden johtamiseen tai muuhun toimenpiteeseen, joka 1 luvun 19, 20, 20 a ja 20 b §:n mukaan on ilman vesioikeuden lupaa kielletty. Luvan myöntäminen edellyttää, että toimenpiteestä aiheutuva haitta on katsottava saatavaan etuun verrattuna suhteellisen vähäiseksi eikä jäteveden tai muun vesistöä pilaavan aineen poistaminen taikka tällaisten aineiden vesistöön pääsyn estäminen ole kohtuullisin kustannuksin muulla tavoin mahdollista. Haitan ja edun vertailussa on kiinnitettävä huomiota siihen, miten toimintaa voidaan harjoittaa mahdollisimman haitattomasti, sekä hakemuksessa tarkoitettua toimenpiteestä aiheutuvan haitan ja toimenpiteestä saatavan edun merkitykseen yleiseltä kannalta katsottuna.

Lupaa ei saa myöntää, jos toimenpiteestä aiheutuisi 2 luvun 5 §:ssä tarkoitettu seuraus taikka jos luvan myöntäminen olisi vastoin 1

Voimassa oleva laki

luvun 19 §:n 3 momentissa tarkoitetun kansainvälisen sopimuksen määräystä.

Ehdotus

luvun 19 §:n 4 momentissa tarkoitetun kansainvälisen sopimuksen määräystä *taikka jos siitä voi aiheutua 1 luvun 18 a §:n 1 momentissa tarkoitettu seuraus.*

24 a §

Lupapäätökseen *voidaan niin ikään* ottaa tarpeelliset määräykset siitä, millä tavoin jäteveden tai muun aineen muodostumisen, käsittelyn, päästämisen ja sen vaikutusten tarkkailu on järjestettävä (*tarkkailuvelvoite*).

Lupapäätökseen *on otettava* tarpeelliset määräykset siitä, millä tavoin jäteveden tai muun aineen muodostumisen, käsittelyn, päästämisen ja sen vaikutusten tarkkailu on järjestettävä (*tarkkailuvelvoite*).

Lupapäätökseen on otettava tarpeelliset määräykset toimintahäiriöiden yhteydessä tehtävistä ilmoituksista ja toimista (ilmoitus- ja toimivelvoite).

24 e §

Sen estämättä, mitä 24, 24 a tai 24 b §:ssä säädetään, on lupa evättävä sekä lupaan otettaviin määräyksiin päästöä ja luvan voimassaoloa rajoitettava, jäteväettä käsiteltävä ja päästöä ja sen vaikutuksia tarkkailtava taikka toimintahäiriöiden suhteen toimittava vähintään siten, kuin meren suojelua koskevassa Suomea velvoittavassa kansainvälisessä sopimuksessa määrätään. Valtioneuvoston päätöksellä annetaan asiassa tarkempia yleisiä määräyksiä.

25 §

Vesioikeus voi asianomaisen viranomaisen tai haittaa kärsivän hakemuksesta muuttaa aikaisemman lupapäätöksen määräyksiä, jos

1) jäteveden tai muun aineen vesistöön päästämistä tai muusta toimenpiteestä aiheutuu vesistön tilaa merkittävästi heikentävä olosuhteiden muutos, *tai*

2) jos 24 §:ssä tarkoitetun luvan myöntämisen edellytykset tai luvan ehtoihin vaikuttavat olosuhteet ovat muutoin olennaisesti muuttuneet.

25 §

Vesioikeus voi asianomaisen viranomaisen tai haittaa kärsineen hakemuksesta muuttaa aikaisemman lupapäätöksen määräyksiä, jos:

1) jäteveden tai muun aineen vesistöön päästämistä *taikka* muusta toimenpiteestä aiheutuu vesistön tilaa merkittävästi heikentävä olosuhteiden muutos;

2) *edellä* 24 §:ssä tarkoitetun luvan myöntämisen edellytykset tai luvan ehtoihin vaikuttavat olosuhteet ovat muutoin olennaisesti muuttuneet;

3) *tämän lain nojalla annettuun lupaan perustuva toimenpide aiheuttaa 1 luvun 18 a §:n vastaisen seurauksen.*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

21 luku

Erityisiä määräyksiä

13 §

Tässä laissa tarkoitetun toimenpiteen vaikutukset vesistöön tai pohjaveteen toisessa valtiossa otetaan tätä lakia sovellettaessa huomioon kuten vastaava vaikutus Suomessa, jollei asianomaisen valtion kanssa tehdystä sopimuksesta muuta johdu. Toimenpiteen pilaamisvaikutuksista toisen valtion aluevesiin tai talousvyöhykkeeseen säädetään kuitenkin erikseen 1 luvun 18 a §:n 1 momentissa.

Mitä tässä laissa säädetään merensuojelua koskevasta kansainvälisestä sopimuksesta ja sen nojalla annettavasta määräyksestä, koskee soveltuvin osin vastaavasti rajavesistöjä koskevia kansainvälisiä monenkeskisiä sopimuksia.

15 §

Ympäristöministeriön tai sen määräämän viranomaisen on annettava tämän lain nojalla annetuista, merensuojeluun liittyvistä luvista ja niistä koskevista selvityksistä tietoja asianomaiselle kansainväliselle järjestölle sen vahvistamia menettelytapoja ja määräaikoja noudattaen.

Muista tietorekistereistä ja ilmoituksista on Suomen aluevesien osalta vastaavasti voimassa, mitä merensuojelulain 13 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään.

Valtioneuvoston päätöksellä voidaan antaa tarkempia määräyksiä tämän pykälän säännösten soveltamisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .

Tämä laki koskee myös sellaista jäteveden johtamista, joka on aloitettu ennen tämän lain voimaantuloa.

3.

Laki**aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä 16 päivänä maaliskuuta 1979 annetun lain (300/79) 2 §:n 1 momentti sekä

lisätään lakiin uusi 4 a luku seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku

Yleiset säännökset

2 §

Vesien pilaantumisella tarkoitetaan tässä laissa sellaisen seurauksen syntymistä, johon johtava toiminta on meren pilaantumisen ehkäisemisestä annetun lain (298/79) 1 §:ssä kielletty.

2 §

Vesien pilaantumisella tarkoitetaan tässä laissa *vesialueiden tilaan liittyvää vaaraa ihmisen terveydelle, elollisten luonnonvarojen ja vesialueiden elämän vahingoittumista, esteitä kalastukselle tai muulle oikeutetulle vesialueiden käytölle, veden käyttöominaisuuksien huonontumista, viihtyisyyden vähentymistä tai muuta näihin rinnastettavaa haittaa.*

4 a luku

Jätteen polttamiskielto

26 a §

Alusten tavanomaisesta toiminnasta aiheutuvan jätteen polttaminen aluksilla on Suomen vesialueella kielletty.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 _____.*

4.

Laki**yleisistä vesi- ja viemärlaitoksista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yleisistä vesi- ja viemärlaitoksista 23 päivänä joulukuuta 1977 annetun lain (982/77) 11 a §, sellaisena kuin se on 8 päivänä tammikuuta 1993 annetussa laissa (88/93), sekä *lisätään* 16 §:ään uusi 2 momentti ja 17 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 a §

Yleisen vesi- ja viemärlaitoksen viemäriin johdettavan jäteveden laadusta ja esikäsittelyä voidaan määrätä valtioneuvoston päätöksellä.

Tämän pykälän nojalla voidaan antaa vain sellaisia määräyksiä, joita edellytetään 5 §:n 3 momentissa mainitussa direktiivissä.

11 a §

Yleisen vesi- ja viemärlaitoksen viemäriin johdettavan jäteveden laadusta, esikäsittelystä ja tarkkailusta voidaan määrätä valtioneuvoston päätöksellä.

Tämän pykälän nojalla voidaan antaa vain sellaisia määräyksiä, joita edellytetään 5 §:n 3 momentissa mainitussa direktiivissä tai *Suomea velvoittavassa meriympäristön suojelua koskevassa kansainvälisessä sopimuksessa.*

16 §

Edellä 1 momentissa säädetty ei kuitenkaan koske 11 a §:n nojalla saatuja tarkkailutietoja eikä liittymissopimuksen jäteveden laatua ja esikäsittelyä koskevia tietoja.

17 §

Edellä 11 a §:n nojalla annettujen määräysten noudattamista valvovat vesilain 21 luvun 1 §:ssä mainitut valvontaviranomaiset. Edellä 11 a §:n perusteella annetun määräyksen vastaiseen toimenpiteeseen sovelletaan vesilain rangaistussäännöksiä sekä säännöksiä rikos- ja virka-apuasioiden käsittelystä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

5.

Laki**jätelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 3 päivänä joulukuuta 1993 annetun jätelain (1072/93) 60 §:n 1 momentti sekä *lisätään* uusi 73 a § seuraavasti:*Voimassa oleva laki*

60 §

Jäterikkomus

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta

1) rikkoo 5 §:ssä, 6 §:n 1 momentin 6 tai 8 kohdassa, 7 §:n 4 momentissa, 13 §:n 1 momentissa, 17—19 §:ssä, 22 §:n 1 momentissa, 26 §:ssä, 43 §:n 2 momentissa, 44 §:n 2 tai 3 momentissa, 45 §:n 2 tai 3 momentissa, 50 §:ssä, 55 §:n 2 tai 3 momentissa tai 57 §:ssä tarkoitettua kieltoa taikka mainittujen säännösten nojalla annettua kieltoa tai määräystä taikka

2) laiminlyö 7—9 §:ssä, 11 §:n 1 momentissa, 12 tai 14 §:ssä, 15 §:n 1 momentissa, 20 §:n 1 tai 2 momentissa, 21 §:ssä, 22 §:n 2 tai 3 momentissa, 23—25 §:ssä, 42 §:n 1 momentissa, 43 §:n 2 momentissa, 45 §:n 1 momentissa, 46 ja 49 §:ssä, 51 §:n 3 momentissa tai 55 §:n 1 momentissa tarkoitetun velvollisuuden,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa ole säädetty ankarampaa rangaistusta, jäterikkomuksesta sakkoon.

Ehdotus

60 §

Jäterikkomus

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta

1) rikkoo 5 §:ssä, 6 §:n 1 momentin 6 tai 8 kohdassa, 7 §:n 4 momentissa, 13 §:n 1 momentissa, 17—19 §:ssä, 22 §:n 1 momentissa, 26 §:ssä, 43 §:n 2 momentissa, 44 §:n 2 tai 3 momentissa, 45 §:n 2 tai 3 momentissa, 50 §:ssä, 55 §:n 2 tai 3 momentissa, 57 §:ssä tai 73 a §:ssä tarkoitettua kieltoa taikka mainittujen säännösten nojalla annettua kieltoa tai määräystä taikka

2) laiminlyö 7—9 §:ssä, 11 §:n 1 momentissa, 12 tai 14 §:ssä, 15 §:n 1 momentissa, 20 §:n 1 tai 2 momentissa, 21 §:ssä, 22 §:n 2 tai 3 momentissa, 23—25 §:ssä, 42 §:n 1 momentissa, 43 §:n 2 momentissa, 45 §:n 1 momentissa, 46 ja 49 §:ssä, 51 §:n 3 momentissa tai 55 §:n 1 momentissa tarkoitetun velvollisuuden,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa ole säädetty ankarampaa rangaistusta, jäterikkomuksesta sakkoon.

73 a §

Jätteen polttamiskielto Suomen vesialueella

Jätteen polttaminen Suomen vesialueella on kielletty.

Alusten tavanomaisesta toiminnasta aiheutuvasta jätteen polttamisesta aluksilla säädetään kuitenkin aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annetussa laissa (300/79).

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 _____.*

